वार्षिक प्रगति पुस्तिका

२०८१/०८२

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय गड्डाचौकी

कञ्चनपुर

वार्षिक प्रगति पुस्तिका

आ.व २०८१/८२

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी, कंचनपुर

हाम्रो भनाई

नेपाल जस्तो कृषि अर्थतन्त्रमा आधारित मुलुकहरूमा आयश्रोत तथा रोजगारीको मुख्य आधार कृषि तथा पशु पालन पेशा भए पनि कृषि तथा पशु पालन प्रणाली मुख्यतः निर्वाहमूखी प्रकृतिका छन। पशु पालन तर्फ विगतमा चालिएका परिमाणात्मक विकासका प्रयासहरु सकारात्मक हुँदा हुँदै पनि बजेट अपर्याप्तता, सुशासनको खस्कँदो अवस्था तथा शासकीय स्वरुपमा देखिएका निरन्तर परिवर्तनले गर्दा अपर्याप्त सावित भएका छन्। यस बाहेक यान्त्रीकरण, मुल्य श्रृङ्खला विकास, असल पशु पालन पद्धतिको अभ्यास, पशु पालनसँग सम्बन्धित पाश्चात्य तथा अग्रगामी कडीको विकास जस्ता बहुआयामिक गतिविधी तर्फ समेत नेपालको पशु पालन क्षेत्रको ध्यान पुग्न सकेको छैन्। पशु पालन तर्फ व्यबसायीकरण तथा औद्योगीकरणका लागि पशु स्वास्थ्य, पशु प्रजनन, पशु पोषण तथा बजार पूर्वाधार विकास जस्ता मुद्दाहरु मौलिक महत्वका विषयहरु हुन् भने दिगो पशु पालन प्रणालीको विकास हुनको लागि आवश्यक कच्चा पदार्थ तथा मेशिनरी औजारहरुको स्वदेशमै उत्पादन भई उत्पादन लागत न्युनीकरण गर्नु समेत अति महत्वपूर्ण सवालहरू हुन्।

पशु स्वास्थ्यको मुद्दा आफैमा निकै चुनौतीपूर्ण विषय हो। राष्ट्रिय पशुपन्छीको बथानमा आन्तरिक रुपमा स्थापित रोगहरु लाग्ने अवस्था मात्र नभएर आयातित पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरू मार्फत बाह्य मुलुकबाट प्रवेश हुन सक्ने अति खतरनाक रोगहरु समेत लाग्ने उतिकै सम्भावना रही रहन्छ। मुलुकको लामो खुला अन्तर्राष्ट्रिय सीमाना तथा विश्व व्यापारीकरणको परिवेशले गर्दा सीमाविहीन रोगहरुको चुनौती सामना गर्ने बाहेक कुनै पनि उपाय हाम्रो सामु छैन। यस्तो परिबेशमा राष्ट्रिय पशु क्वारेन्टाइन सेवाको आवश्यकता तथा यसको सक्रियताको महत्व प्रमाणित हुन्छ। नेपालको संविधान (२०७२) मा पशु क्वारेन्टाइन सेवाले संघको क्षेत्राधिकार प्राप्त गर्नु र आ.व. २०७५/७६ देखि पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन (२०५५) तथा नियमावली (२०५६) कडाईका साथ लागु हुनु जस्ता परिवेशलाई पशु क्वारेन्टाइन सेवा सुदृढीकरण तर्फ साकारात्मक प्रयासको थालनीको रुपमा लिन सकिन्छ।

कार्यालयले आफ्नो उपलब्ध साधन तथा स्रोत सिमा भित्र रही सम्पादन गरेका कृयाकलापहरु यस पुस्तिका मार्फत प्रस्तुत गर्ने प्रयास गरिएको छ। प्रस्तुत बुलेटिनमा आ.व. २०८१/८२ को अवधिमा यस कार्यालय तथा मातहतका चेक पोष्टहरूबाट भए गरेका कृयाकलापहरू, बजेट उपयोगको अवस्था तथा प्राप्त उपलब्धिहरूको बारेमा उल्लेख गरिएको छ।

यो बुलेटिनको प्रकाशनको क्रममा समयमै विभिन्न जानकारी तथा सूचनाहरू पठाउनु भएकोमा कार्यालय मातहतका चार वटै चेकपोष्टका सहकर्मी कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिन्छु। त्यसै गरी जानकारी तथा सूचना संकलनको क्रममा सहयोग गर्नु हुने यस कार्यालयमा तथा अन्तर्गत कार्यरत पशु चिकित्सक डा. सृजना बम्रेल, पशु स्वास्थ्य प्राविधिक श्री धनकृष्ण अधिकारी, श्री प्रविन खाती र श्री पुष्पा धामी लाई समेत धन्यबाद दिन चाहन्छु। अन्त्यमा, यस पुस्तिकालाई भविष्यमा अझ स्तरीय बनाउन पाठकवर्गको पृष्ठपोषणको अपेक्षा गरेको छु।

धन्यवाद ।

डा. अरुण खनाल
पशु चिकित्सक
पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी, कंचनपुर

बिषयसुची

१. क्वारेन्टाइन बारे संक्षिप्त जानकारी	१
२. नेपालमा पशु क्वारेन्टाइन सेवाको विकासक्रम	८
३. पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी, कञ्चनपुर	१०
४. आ.ब. २०८१/८२ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन	१६
५. पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको कार्यक्षेत्र भित्र आयात निर्यातको अवस्था	३०
६ पशु,पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामाग्रीहरुको नष्ट सम्बन्धि तुलनात्मक विवरण	३३
७ अवैध पशु तथा पशुजन्य पदार्थहरुको लिलाम सम्बन्धि तुलनात्मक विवरण	३३
८. पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको सुशासन सम्बन्धि विवरण	३३
९. पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरमा हालसम्म सेवा प्रदान गरेका कार्यालय प्रमुखहरूको नामावली सूची	३५
१०. पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी, कंचनपुर मातहत कार्यरत कर्मचारी विवरण:	३७
११. समस्याहरू	३७
१२. भावी दिशा	३८
१३. कार्यालय र मातहतका चेकपोस्टको सम्पर्क	३८
१४. आ.व. २०८१/८२ मा सम्पादित क्रियाकलापहरुको तस्वीरहरु:	४०

१. क्वारेन्टाइन बारे संक्षिप्त जानकारी

१.१. परिचय

नेपालको अर्थतन्त्र मूल रुपमा कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा आधारित छ। राष्ट्रिय गार्हस्थ उत्पादनमा कृषि र पशुपालन क्षेत्रले २४ प्रतिशतभन्दा बढी योगदान पुर्याउन सक्षम छ। नेपालमा पशुपालन क्षेत्रले मात्र कूल गार्हस्थ उत्पादनमा करिव ६ प्रतिशत योगदान पुर्याएको छ। कृषि गार्हस्थ उत्पादनको क्षेत्रमा पशुपालन क्षेत्रको योगदान करिव २४ प्रतिशत रहेको छ। नेपालमा अहिले करिब ६० प्रतिशतभन्दा बढी जनसंख्या कृषि तथा पशुपालन पेशामा निर्भर रहेका छन्।

नेपालमा उत्पादन भइरहेको पशु तथा पशुजन्य पदार्थहरुले बजारको माग बमोजिम आपुर्ति गर्न सक्षम नरहेको स्थितिमा विदेशबाट तयारी माछा, मासु तथा अन्य पशुजन्य पदार्थहरु आयात हुँदै आएको छ। नेपालमा उत्पादनका लागि पालिने पशुपन्छी तथा उत्पादन भएका पशुजन्य पदार्थको गुणस्तरको अभिवृद्धि गर्न अधिकतम उत्पादन हुने विदेशी नश्लका विभिन्न जातका पशुपन्छीहरु आयात गरी स्थानीय जातका पशुपन्छीको उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धिका लागि जातिय सुधारका प्रयासहरु हुँदै आएको छ। शहरी क्षेत्रमा भने घरपालुवा कुकुर बिरालो तथा अन्य प्रजातिका जनावरहरु पाल्ने शोक बढ्दै गएको छ। यसरी बाहिरी देशबाट पशुपन्छी, पशुजन्य उत्पादन र पशुपन्छी उत्पादन सामग्रीहरुको आयातसंगै रोगहरु र रोगका कारक तत्वहरु नेपालमा भित्रिन सक्ने जोखिम उच्च रहेको छ।पशु स्वास्थ्यका मुद्दाहरु आफैमा निकै चुनौतीपूर्ण विषय हुन्। राष्ट्रिय पशुपन्छीको बथानमा आन्तरिक रुपमा स्थापित रोगहरु लाग्ने अवस्था मात्र नभएर आयातित पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरु मार्फत बाह्य मुलुकबाट प्रवेश हुन सक्ने अति खतरनाक रोगहरु समेत लाग्ने उतिकै सम्भावना रही रहन्छ। उत्तरमा चीनको तिब्बत र पूर्व, पश्चिम, र दक्षिणमा भारतको १७०० कि.मी भन्दा लामो खुल्ला सिमाना तथा विश्व व्यापारीकरणको परिवेशले गर्दा सीमाविहीन रोगहरुको चुनौती सामना गर्ने बाहेक कुनै पनि उपाय हाम्रो सामु छैन। यस्तो परिवेशमा पशु क्वारेन्टाइन सेवाको आवश्यकता तथा यसको सक्रियताको महत्व प्रमाणित हुन्छ। पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन २०५५, पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा नियमावली २०५६, पशु ढुवानी मापदण्ड २०६४ र पशु कल्याण निर्देशिका २०७३ मा पशु क्वारेन्टाइन सम्बन्धी अपनाउनु पर्ने नियम तथा मापदण्ड एवम् पशु प्रति हुने निर्दयीता रोक्न र पशु कल्याण सम्बन्धी व्यवस्था गरिएका छन्। यस ऐन र सोको नियमावली अनुसार भएका क्वारेन्टाइन सम्बन्धी व्यवस्थाहरुः

१. क्वारेन्टाइन चेकपोष्टको स्थापना (परिच्छेद २ दफा ३)

- नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी नेपाल अधिराज्यको कुनै पनि क्षेत्रमा स्थायी वा अस्थायी प्रकृतिका क्वारेन्टाइन चेकपोष्ट स्थापना गर्नेछ।

२. क्वारेन्टाइन स्थल निर्माण गर्न सक्ने (परिच्छेद २ दफा ४)

- नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी क्वारेन्टाइन चेकपोष्ट स्थापना भएको क्षेत्रमा क्वारेन्टाइन स्थल निर्माण गर्न सक्नेछ।
- निजि क्षेत्रलाई पनि क्वारेन्टाइन स्थल निर्माण गर्न नेपाल सरकारले अनुमति दिन सक्नेछ।

- गैर सरकारी क्षेत्रमा क्वारेन्टाइन स्थल निर्माण गर्न चाहनेले विभागबाट सिफारिस पत्र लिनु पर्नेछ।
- गैर सरकारी क्षेत्रमा क्वारेन्टाइन स्थल निर्माण गर्दा पालन गर्नु पर्ने शर्त तथा अपनाउनु पर्ने मापदण्ड तोकिए बमोजिम हुनेछ।

३. क्वारेन्टाइन अधिकृतको नियुक्ति (परिच्छेद २ दफा ५)

- नेपाल सरकारले स्थापना भएको क्वारेन्टाइन चेकपोष्टको प्रमुखको रुपमा काम गर्ने गरी पशु चिकित्सा विषयमा कम्तीमा स्नातकोपाधि हासिल गरेको व्यक्तिलाई क्वारेन्टाइन अधिकृतको पदमा नियुक्ति गर्नेछ।

४. क्वारेन्टाइनमा राख्नुपर्ने (परिच्छेद २ दफा ६)

- पैठारीकर्ताले पैठारी गरेका पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्रीलाई परीक्षणको लागि तोकिएको अवधिसम्म क्वारेन्टाइनमा राखु पर्नेछ।
- क्वारेन्टाइनमा राखिएका पशुको लागि आवश्यक पर्ने दाना पानी र सुरक्षाको व्यवस्था सम्बन्धित पैठारीकर्ताले गर्नु पर्नेछ।
- क्वारेन्टाइनमा राखिएका पशु मरेमा पैठारीकर्ताले कुनै प्रकारको क्षतिपूर्तिको दावी गर्न पाउने छैन।

५. प्रमाण पत्र दिनु पर्ने (परिच्छेद २ दफा ७)

- क्वारेन्टाइन अधिकृतले पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्रीलाई क्वारेन्टाइनमा राखी जाँच गरेपछि तोकिए बमोजिमको ढाँचामा क्वारेन्टाइन प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

६. निकासी वा पैठारी गर्दा पालन गर्नु पर्ने शर्त (परिच्छेद २ दफा ८)

- निकासिकर्ता वा पैटारीकर्ताले पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्री निकासी वा पैठारी गर्दा पालन गर्नु पर्ने शर्त तोकिए बमोजिम हुनेछ।

७. क्वारेन्टाइन चेकपोष्टको बाटो भएर मात्र पैठारी गर्नु पर्ने (परिच्छेद २ दफा ९)

- पैठारीकर्ताले पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्री पैठारी गर्दा क्वारेन्टाइन चेकपोष्टको बाटो भएर गर्नु पर्नेछ।

८. पैठारी गर्न प्रतिबन्ध लगाउन सक्ने (परिच्छेद २ दफा १०)

- नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सुचना प्रकाशन गरी तोकिएका रोगहरु भएको पशु पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्रीको पैठारी गर्न प्रतिबन्ध लगाउन सक्नेछ।

९. प्रवेश गर्न रोक लगाउन सक्ने (परिच्छेद २ दफा ११)

देहाय अवस्थामा क्वारेन्टाइन अधिकृतले पैठारी गरिएको पशु पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्रीको प्रवेशमा रोक लगाउन सक्नेछ.

- पैठारी गरिएका पशु पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्री जुन ठाउँबाट ल्याएको हो सो ठाएमा संक्रमक रोगको प्रकोप भएको सूचना प्राप्त भएमा,
- पैठारीकर्ताले पैठारी गर्ने पशु पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्रीमा तोकिएको बमोजिम संक्रामक रोग नभएको प्रमाणपत्र र स्वस्थ्यता सम्वन्धी प्रमाणपत्र उपलब्ध नगराएमा,
- उल्लेखित प्रमाणपत्र उपलब्ध गराएको भएतापनि केहि पशुहरु संक्रामक रोग लागी मरेको पाइएमा,

- पैठारी गरिएको पशु पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्री ल्याउन प्रयोग गरिएका सवारी साधनमा संक्रामक रोगको लसपस भएको पाइएमा।

१०. आदेश दिन सक्ने (परिच्छेद २ दफा १२)

- क्वारेन्टाइन अधिकृतले प्रवेश गर्न रोक लगाइएको पशु पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्री जुन मुलुकबाट ल्याइएको हो सो मुलुकमा फिर्ता लैजान आदेश दिन सक्नेछ।
- पैठारी गरिएका पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्री त्यसै राखी छोड्दा वा सम्बन्धित मुलुकमा फिर्ता पठाउदा संक्रामक रोग फैलन सक्ने संभावन देखिएमा क्वारेन्टाइन अधिकृतले पैठारीकर्तालाई त्यस्तो पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्रीलाई हटाउन वा नष्ट गर्ने आदेश दिन सक्नेछ।

११. लिलाम गर्न सक्ने (परिच्छेद २ दफा १३)

- क्वारेन्टाइन स्थलमा राखिएको पशु पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्री तोकिएको अवधिभित्र सम्बन्धित पैठारीकर्ताले फिर्ता नलगेमा क्वारेन्टाइन अधिकृतले त्यस्तो पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्री जफत गरी लिलाम गर्न सक्नेछ ।
- जफत गरिएको पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्री लिलाम गर्न उपयुक्त नदेखिएमा वा लिलाम गर्दा कसैले नसकारेमा क्वारेन्टाइन अधिकृतले त्यस्तो पशु पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्री हटाउन वा नष्ट गर्न आदेश दिन सक्नेछ।

१२. हटाउने वा नष्ट गर्ने (परिच्छेद २ दफा १४)

- क्वारेन्टाइन अधिकृतले हटाउन वा नष्ट गर्ने आदेश दिएपछि सम्बन्धित पैठारीकर्ताले त्यस्तो पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्री हटाउन वा नष्ट गर्नु पर्नेछ।
- सम्बन्धित पैठारीकर्ताले पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्री नहटाएमा वा नष्ट नगरेमा क्वारेन्टाइन अधिकृत आफैले त्यस्तो पशु पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्री हटाउन वा नस्ट गर्न सक्नेछ।
- पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्री हटाउँदा वा नष्ट गर्दा लाग्ने सम्पूर्ण खर्च पैठारीकर्ताबाट सरकारी बाँकि सरह असूल उपर गरिनेछ ।

१३. पशुहरुको ओसारप्रसार सम्बन्धी व्यबस्था (परिच्छेद २ दफा १५)

- नेपाल अधिराज्यको कुनै एक ठाउँको पशुहरुमा संक्रामक रोग लागेको कुरा पत्तालागेमा कार्यालय प्रमुख वा क्वारेन्टाइन अधिकृतले त्यस्ता पशुहरु नेपाल अधिराज्यको कुनै अर्को ठाउँमा ओसार पसार गर्ने प्रतिबन्ध लगाउन सक्नेछ ।

१४. दण्ड सजाय (परिच्छेद ५ दफा २०)

- क्वारेन्टाइन चेकपोष्टको बाटो भएर मात्र पैठारी नगर्ने पैठारीकर्तालाई पच्चीस हजार रुपैयासम्म जरिवाना हुनेछ र त्यसरी पैठारी गरिएका पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्रीमा संक्रामक रोग भएको पाइएमा दोब्बर जरिवाना हुनेछ।
- पैठारी गर्न प्रतिबन्ध भएका देश वा ठाउँबाट पैठारी गरेमा पैठारीकर्तालाई दश हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ।
- क्वारेटाइन अधिकृतले हटाउन वा नष्ट गर्न दिएको आदेशको पालना नगर्ने व्यक्तिलाई पच्चीस हजार सम्म जरिवाना हुनेछ।

- माथि उल्लेखित ऐन, नियम कानूनको पालना नगर्ने व्यक्तिलाई कसुरको मात्रानुसार पाँच हजार सम्म जरिवाना हुनसक्नेछ ।

१५. पशु प्रति निर्दयी व्यवहार गर्न रोक लगाउन सक्ने (परिच्छेद ६ दफा २७)

नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी पशु प्रति हुने निर्दयी व्यवहार रोक्नको लागि एउटा समिति गठन गर्न सक्ने छ र त्यस्तो समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार सोही सूचनामा तोकिए बमोजिम हुने छ।

१.२ पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय गड्डाचौकी र पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्टहरु मार्फत सञ्चालन हुने मुख्य कार्यक्रमहरु

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकीले प्रमुख रुपमा सुदुरपश्चिम प्रदेशमा हुने पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामाग्री आयात र निर्यातलाई निरीक्षण गर्ने गर्दछ। पशु क्वारेन्टाईन कार्यालय, गड्डाचौकी र पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्टहरुबाट देहाय बमोजिमका कार्य तथा सेवाहरु प्रवाह हुँदै आएको छ।

१) क्वारेन्टाइन जाँच

भारत तथा बाहिरी मुलुकबाट आयात भएका पशुपन्छी, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामाग्रीहरुको जाँच गरिसकेपछी क्वारेन्टाइन प्रमाणपत्र दिने, आवश्यकता अनुसार नमुना संकलन गरी तोकिएको प्रयोगशालामा पठाउने तथा कुनै पनि पशुपन्छी, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामाग्रीहरुमा संक्रामक रोगको संका लागेमा क्वारेन्टाइनमा राख्ने वा नष्ट गर्ने गरिन्छ।

२) निसंक्रमण गर्ने

भारत तथा सुदुरपश्चिम प्रदेशका विभिन्न ठाउँबाट विभिन्न साधनद्वारा पैठारी हुने पशु पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामाग्रीहरु स्रोत अथवा बाटोमा विभिन्न संक्रामक रोगका जीवाणु तथा विषाणुसँग सम्पर्कमा आउन सक्ने र साथै रोग पनि भित्रिने सक्ने प्रबल सम्भावनालाई न्युन् गर्न उचित तथा आवश्यक प्रक्रिया अपनाई उपयुक्त औषधि प्रयोग गरी निःसंक्रमण गरिन्छ।

३) पशु क्वारेन्टाइन सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय गड्डाचौकी लगायत सबै चेकपोष्टहरुले क्वारेन्टाइन सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न विभिन्न कार्यक्रमरु र माध्यम जस्तै रेडियो टेलिफोन, पत्रपत्रिका, पम्पलेट, पोष्टर, फल्यास प्रिन्ट तथा होर्डिङ बोर्ड (Hoarding Board) प्रकाशन प्रशारण गरिन्छ। पशु क्वारेन्टाइन कार्यालयले क्वारेन्टाइन कार्यक्रममा देखा परेका समस्याहरूको बारेमा छलफल गर्न सम्बन्धित सबै सरकारी, गैरसरकारी तथा अन्य सरोकारवालाहरू समेतको उपस्थितमा आवश्यकता अनुसार प्रचार प्रसार गर्ने गरिन्छ।

४) आयात निर्यात रेकर्ड राखी पठाउने

भारतबाट देशभित्र पैठारी गरिएका तथा सुदुरपश्चिम प्रदेश भित्रबाट भारत तर्फ निकाशी गरिएका पशु, पशुजन्य पदार्थ, तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरूको प्रष्ट रेकर्ड अध्यावधिक गरी प्रत्येक महिनाको प्रगति विवरण पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्टहरुले पशु क्वारेन्टाइन कार्यालयमा र पशु क्वारेन्टाइन कार्यालयले पशु क्वारेन्टाइन महाशाखामा पठाउने र त्यसरी प्रगति पठाउँदा प्रत्येक वस्तुको छुट्टा छुट्टै संख्या खुल्ने गरि निर्दिष्ट फारम अनुसार भरि पठाउनु पर्नेछ।

५) रोग रिपोर्टिङ्ग

क्वारेन्टाइन जाँचको शिलशिलामा पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५को अनुसूचीमा उल्लेखित संक्रामक रोगहरूको शंका लागेमा तुरुन्त पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, पशु सेवा विभाग, पशुपन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला तथा अन्य तोकिएको प्रयोगशालामा परिक्षणको लागि उपयुक्त नमूना संकलन गरी पठाउनु पर्नेछ । परिक्षणको नतिजा प्रयोगशालाबाट प्राप्त नभएसम्म त्यस्ता रोगबाट संक्रमण भएका जनावर वा सामग्रीलाई अरुको सम्पर्कमा आउन नदिन ऐन, नियम व्यवस्था भए अनुसार पैठारीकतकर्ता होल्डिङ्ग यार्ड (Holding Yard)अथवा निश्चित ठाउँ तोकेर निगरानीमा राख्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

६) नमुना संकलन तथा प्रेषण

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय तथा अन्तर्गतका चेकपोष्टहरूले पैठारी हुन लागेका वस्तुबाट कुनै रोगको शंका लागेमा ऐनमा तोकिएको व्यवस्था अनुसारको नमुना संकलन गरी तोकिएको प्रयोगशालासम्म पठाउनु पर्ने व्यबस्था मिलाउनु पर्नेछ। नमुना संकलन गर्दा लाग्ने सम्पूर्ण खर्च सम्बंधित पैठारीकर्ताले व्यहोनु पर्नेछ। त्यसरी जाँच गराउँदा आएको परिक्षणको रिपोर्ट सम्बन्धित पैठारीकर्तालाई समेत अनिवार्य रुपमा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

७) वार्षिक प्राविधिक पुस्तिका तयार तथा प्रकाशन गर्ने

आर्थिक वर्षको शुरुमा प्रत्येक पशु क्वारेन्टाइन कार्यालयले आफ्नो अघिल्लो वर्षको वार्षिक कार्यक्रम अनुसारको भए गरेका कार्यको प्रगति विवरण तथा थप केहि कार्य भएमा सोको विवरण सहितको तथ्यांक प्रकाशन गरि सम्बन्धित कार्यालयमा पठाउनुपर्ने छ।

८) अनुगमन सुपरिवेक्षण तथा आकस्मिक अनुगमन

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालयले आफ्नो मातहतका पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्टहरूको कार्यक्रमको अनुगमन तथा निरीक्षण तथा अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा आकस्मिक अनुगमन नियमित रुपमा गरिन्छ। यसरी अनुगमन गर्दा देखिएका समस्याहरुको समाधानका उपायहरु छलफलका माध्यमबाट हल गरिने छ।

१.३ पशु क्वारेन्टइनको परिचय

कुनै संक्रामक रोग सर्ने सम्भावना भएका व्यक्ति/पशुहरुलाई तोकिएको समय/निश्चित अवधिको लागि वा तोकिएको ठाउँमा अलग राख्ने प्रकृयालाई क्वारेन्टाइन भनिन्छ। यो विशेष रूपमा महत्वपूर्ण तब हुन्छ, जब पशुहरुलाई नयाँ स्थानमा ल्याइन्छ वा देशहरूबीच स्थानान्तरण गरिन्छ। **Quarantine** इटालियन शब्द हो जसको शाब्दिक अर्थ **चालीस दिन"** हुन्छ।क्वारेन्टाइन प्रक्रियामा पशुहरुलाई कुनै पनि संक्रामक रोगको रोगाणुको ओथारो बस्ने अवधि (Incubation Period) संग मिल्ने गरी क्वारेन्टाइन अवधि (Quarantine Period) निश्चित गरिन्छ।विश्व पशु स्वास्थ्य संगठन (World Organization for Animal Health) को अनुसार यो शब्दले समयावधी तथा क्वारेन्टाइन सम्बन्धि गरिने विभिन्न कृयाकलापहरुको बोध गर्दछ। पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ अनुसार पशु क्वारेन्टाइन भन्नाले पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीमा कुनै किसिमका रोग लागेको छ वा छैन भन्ने कुरा यकिन गर्न पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीलाई कुनै निश्चित खास

ठाउँमा तोकिएको अवधिसम्मका लागि एकैसाथ वा छुट्टा छुटै राखिने कार्यलाई बुझाउँछ। अन्तरराष्ट्रिय क्वारेन्टाइनले स्वच्छताको आधिकारिक प्रमाणपत्र जारी गरी दुई मुलुक बिचको व्यापार नियमन गर्दछ। संयुक्त राष्ट्र संघ खाद्य तथा कृषि संगठन (Food and Agriculture Organization) विश्व पशु स्वास्थ्य संघ (World Organization for Animal Health) जस्ता अन्तरराष्ट्रिय संघ संस्था र कानूनहरुले पशुपन्छी तथा पशुजन्य उत्पादनहरुको अन्तरराष्ट्रिय ओसापसारको कडा निगरानी राख्दछन्।

व्यापारको विश्वव्यापारीकरणको बढ्दो प्रभावसँग क्वारेन्टाइनको व्यापकता पनि बढ्दै गएको छ। सीमापार व्यापारको अन्तरराष्ट्रिय अभ्यासलाई हेर्ने हो भने मुलुकको अन्तरराष्ट्रिय सीमामा आएका मालसमानहरु (Consignment) लाई सुरक्षाजाँच गर्दै आयातित सामानको प्रकृति अनुसार सम्बन्धित क्वारेन्टाइन (पशु कृषि खाद्य) ले आवश्यक प्राविधिकीय जाँच गरेर सम्बन्धित ऐनमा उल्लेखित क्वारेन्टाइन प्रमाणपत्र जारी गरेपछि मात्र भन्सारले आफ्नो कारवाही अगाडी बढाउनु पर्ने हुन्छ। यस प्रकार विश्व भरी अवलम्बन गरिएको अग्रपंक्तिमा क्वारेन्टाइन (Quarantine) को अवधारण तथा अभ्यास नेपालको सीमानामा पनि अनुशरण गर्नु पर्ने टड्कारो आवश्यकता देखिन्छ।

वर्तमान अवस्थामा बढ्दै गएको पशु पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीको आयात-निर्यातसँगै विदेशबाट बिभिन्न रोगव्याधिहरु पनि भित्रिने जोखिम हुन्छ जसले गर्दा हाम्रो पशुपन्छीपालनमा प्रतिकूल असर पर्दछ।पशुपन्छीहरुमा फैलिएको लम्की स्कीन रोग, अफिकन स्वाइन फिवरले बिगत ३/४ बर्षबाट देशमा समस्या निम्त्याइरहेको छ । पशुपन्छीबाट मानिसमा सर्ने विभिन्न किसिमका सामान्य रोग देखि प्राणघातक रोगहरु जस्तै रेबिज, इवोला, बर्डफ्लु, कोरोना आदि रोगहरु सर्दछन् र यी रोगहरुको प्रमुख स्रोत विरामी पशुपन्छी र अस्वस्थ पशुपन्छीजन्य पर्दाथ हो। यस्ता पशुपन्छी तथा पशुपन्छीजन्य पर्दाथको आयात-निर्यातमा रोक लगाउनुका साथै आयात-निर्यात भएका पशुपन्छी तथा पशुपन्छीजन्य पदार्थको क्वारेन्टाइन जाँच गर्ने कार्य मुख्यतया क्वारेन्टाइन कार्यालय र यस मातहतका पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्टहरुको हो। यस महत्वपूर्ण कार्यलाई क्वारेन्टाइन कार्यालय र चेकपोष्टहरुले जिम्मेवारीका साथ निर्वाह गरेका छन जस कारणले गर्दा पशुवाट सर्न सक्ने संक्रामक रोगहरु बाट नकारात्मक असरमा कमी आएको छ।

क्वारेन्टाइन प्रणालीको प्रयोग कुनै पनि रोगको रोकथाम तथा एक ठाउंबाट अर्को ठाउंमा हुन सक्ने यसको आगमनबाट रोक्नको लागि धेरै पहिलेदेखि नै प्रचलनमा रहेको भए तापनि विश्व व्यापार संगठन (World Trade Organization) को स्थापनासँग यसको बढ्दो महत्वको पुष्टि भएको छ। विश्व व्यापार संगठन अन्तर्गतका विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय कानूनहरु मध्ये वस्तुको शुद्धता सम्बन्धि सम्झौता (Sanitary & Phytosanitary Measures) अनुसार यसको प्रत्येक सदस्य राष्ट्रसँग आफ्नो जनमानस, पशुपंक्षी तथा बोट बिरुवाको स्वास्थ्य तथा जीवनको रक्षा गर्ने सम्पूर्ण अधिकार हुन्छ। यस अनुसार राष्ट्रिय आवश्यकता तथा हितलाई मध्यनजर गर्दै कुनै पनि देशमा अन्तर्राष्ट्रिय तथा आन्तरिक गरी दुई भिन्न प्रकृतिका क्वारेन्टाइन अड्डाहरु स्थापना भएका हुन्छन्। अन्तर्राष्ट्रिय क्वारेन्टाइनले स्वच्छताको आधिकारिक प्रमाणपत्र (Authorized Sanitary Certificate) जारी गरी दुई मुलुक बिचको व्यापार नियमन गर्दछ भने रास्ट्रिय तथा आन्तरिक क्वारेन्टाइनले मुलुक भित्र वस्तुको ओसार पसार व्यवस्थापन तथा पैठारी भएर ल्याईएका मालसमानहरू मुलुकमा प्रवेश पाएदेखि गन्तव्यमा पुगिञ्जेल वा बिक्री वितरण गरिञ्जेल जाँच गर्दछ।

१.४ व्यापारको विश्वव्यापीकरण तथा क्वारेन्टाइन

व्यापारको विश्वव्यापीकरणले संसारलाई आर्थिक रूपमा आपसमा जोड्ने कार्यलाई तीव्र बनाएको छ। प्रविधि, यातायात प्रणाली र डिजिटल संचारको विकाससँगै विभिन्न देशहरूबीच व्यापारिक लेनदेन सहज भएको छ। यस प्रक्रियाले उत्पादन र सेवाको आदानप्रदानलाई मात्र सहज बनाएको छैन, राष्ट्रहरूको आर्थिक वृद्धिमा समेत टेवा पुर्याएको छ। यद्यपि, विश्वव्यापी व्यापारले अवसरहरू सिर्जना गरेजस्तै, यसले केही चुनौतीहरू पनि ल्याएको छ। विभिन्न क्षेत्रबाट वस्तुहरू र जीवजन्तुहरूको आयात गर्दा स्वस्थ्यता र सुरक्षासम्बन्धी नियमहरूलाई विशेष ध्यान दिनु आवश्यक हुन्छ। यसै सन्दर्भमा, पशु क्वारेन्टाइन अत्यन्त महत्वपूर्ण भूमिका खेल्छ।

पशु क्वारेन्टाइन प्रणालीले आयात तथा निर्यात गरिने पशु तथा पशुजन्य उत्पादनहरूको स्वास्थता सुनिश्चित गर्नका लागि विशेष प्रक्रिया अपनाउने गर्छ।सीमापार व्यापारको अन्तराष्ट्रिय अभ्यासलाई हेर्ने हो भने मुलुकको अन्तराष्ट्रिय सीमामा आएका मालसमानहरु (Consignment) लाई सुरक्षाजाँच गर्दै आयातित मालसमानको प्रकृति अनुसार सम्बन्धित क्वारेन्टाइन (पशु, कृषि, खाद्य) ले आवश्यक प्राविधिकीय जाँच गरेर सम्बन्धित ऐनमा उल्लेखित क्वारेन्टाइन प्रमाणपत्र जारी गरेपछि मात्र भन्सारले आफ्नो कारवाही अगाडी बढाउनु पर्ने हुन्छ। विश्वव्यापी महामारी नियन्त्रणका लागि **'अग्रपंक्तिमा क्वारेन्टाइन (Quarantine first)** सिद्धान्त आजको दिनमा अत्यन्त प्रभावकारी उपायको रूपमा मान्यता प्राप्त भइसकेको छ। यस सिद्धान्तले संक्रमण फैलिन रोक्नको लागि सबैभन्दा पहिला क्वारेन्टाइन प्रक्रियालाई अवलम्बन गर्ने कुरा सुनिश्चित गर्दछ र नेपालको परिप्रेक्ष्यमा यो सिद्धान्त कार्यन्वयन अत्यावश्यक देखिन्छ ।

१.५ पशु क्वारेन्टाइनको आवश्यकता

विश्व व्यापारीकरणको अभ्याससंगै विश्व भरी पशु क्वारेन्टाइन प्रणाली एकदम सुदृढ, चुस्त तथा दुरूस्त भएका छन्। कुनै पनि मुलुकको पशु क्वारेन्टाइन सेवाले पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीको व्यापारको क्रममा वा अन्य अवस्थामा समेत सीमापारबाट भित्रिन सक्ने पशुपंक्षीका रोगहरूको रोकथामका लागि अहोरात्र काम गरी रहेका हुन्छन्। वास्तवमा पशु क्वारेन्टाइन सेवा कुनै पनि मुलुकको पशु रोग अन्वेषण प्रणाली (Disease Intelligence System) को अभिन्न अङ्गको रूपमा अङ्गीकार गरिएको हुन्छ जुन अवधारणा नेपाली पशु सेवा क्षेत्रमा पाईदैन। समग्रमा पशु क्वारेन्टाइन सेवा कुनै पनि मुलुकको लागि निम्नलिखित कारणहरुले गर्दा आवश्यक हुन्छः

- पशु, पशुजन्य उत्पादन तथा पशु उत्पादन सामग्रीको उदगमस्थलको जानकारी राख्न।
- पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरुको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार नियमन गर्न।
- पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरुको आयातबाट उत्पन्न हुनसक्ने जोखिमको विश्लेषण गर्न।
- आयातित पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरुबाट देशभित्र प्रवेश पाउन सक्ने बाह्य रोगहरुको रोकथाम गर्न।
- आधिकारिक स्वच्छता तथा शुद्धताको प्रमाणपत्र तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्वास्थ्य प्रमाणपत्र जारी गर्न।

२. नेपालमा पशु क्वारेन्टाइन सेवाको विकासक्रम

२.१. ऐतिहासिक पृष्ठभूमी

नेपालमा राष्ट्रिय भेटेरिनरी सेवाको शुरूवातको श्रेय गौंगोटी रोगको महामारीलाई जान्छ। मुलुकमा भई रहेको गौंगोटीको निरन्तर महामारी तथा सीमापारबाट पशुपंक्षीको नवीनतम रोगहरूको प्रवेशमा रोक लगाउन नेपाल सरकारले भारत लगायत विभिन्न दातृ निकायहरूको सहयोगमा राष्ट्रिय पशु सेवाको विस्तारसँगै २०११/१२ (सन् १९६०) को अवधिमा मध्य तराईमा फैलिएको गौंगोटीको महामारीबाट अभिप्रेरित भई वि.सं. २०१८ मा सुनसरीको धरान, मकवानपुरको भैंसे, रूपन्देहीको बुटवल र बैत्तडीको झुलाघाटमा गरी चारवटा पशु क्वारेन्टाइन चेक पोष्टहरूको स्थापना गरी पशु क्वारेन्टाइन सेवाको शुरूवात गरेको थियो। यसपछि सन् १९८०-८५ को अवधिमा एशियाली विकास बैंकको सहयोगमा संचालित पहिलो पशु विकास आयोजना मार्फत पशुपंक्षीको अन्तरसीमा व्यापार तथा अनाधिकृत आवतजावत बढी हुने नाकाहरुमा २० वटा पशु क्वारेन्टाइन चेक पोष्टहरु स्थापना भएको थियो। ती चेकपोष्टहरु सम्बन्धित जिल्ला पशु सेवा कार्यालयले व्यवस्थापन गर्ने गरी एक जना नायव प्राविधिक सहायक तथा एक जना मेसेन्जरको अस्थायी दरवन्दी सृजना गरी संचालनमा ल्याइएको थियो। त्यस ताका मुलुकको पशु सेवा तर्फ अत्यधिक न्युन जनशक्ति रहेको हुंदा नव स्थापित चेक पोष्टहरुले पशु उपचार तथा पशु सेवा सम्बन्धि प्रचार प्रसार जस्ता क्रियाकलापहरुमा संलग्न भएको देखिन्छ।

सन् १९९२ मा कृषि मन्त्रालयको दरवन्दी पुर्नसंरचनाको क्रममा पशु क्वारेन्टाइन सेवाको बढ्दो आवश्यकता महसुस गरेर केन्द्रमा एउटा केन्द्रिय पशु क्वारेन्टाइन शाखा स्थापना गरी यस अन्तर्गत सो अवधि सम्म स्थापित २४ वटा पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्टहरु व्यवस्थापन भएको थियो । पशु क्वारेन्टाइन चेक पोष्टहरुमा एक जना पशु चिकित्सक, दुई जना प्राविधिक सहायक र दुई जना मेसेन्जर गरि जम्मा पाँच जनाको दरवन्दी समेत सृजना भयो। त्यस पछि, वि.सं. २०६१ मा केन्द्रिय पशु क्वारेन्टाइन शाखालाई प्रमुख पशु चिकित्सकको नेतृत्वमा रहने गरी केन्द्रिय पशु क्वारेन्टाइन कार्यालयमा परिणत गरी देश भरी आठ वटा पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय स्थापना गर्नुको साथै स्थापित चेक पोष्टहरुलाई कार्यालय मातहत रहने गरी व्यवस्थापन गरिदै आएको छ। यद्यपि चालु आ.ब. (२०७५-७६) मा भएको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भे अनुसार पशु सेवा विभाग अन्तरगत विभिन्न प्रकारका सेवाहरू संघीय संरचना अनुरूप संघीय, प्रादेशिक तथा स्थानिय तहमा व्यवस्था हुने भई साविकको केन्द्रिय पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय हाल आएर पशु सेवा विभाग अन्तर्गत पशु क्वारेन्टाइन महाशाखाको रुपमा स्थापित भएको छ।

२.२. पशु क्वारेन्टाइन कार्यालयको उद्देश्य

मुलुक भरी स्थापित पशु क्वारेन्टाइन कार्यालयहरु निम्नलिखित उद्देश्यका साथ कामकाज गर्दै आएका छन्:

- बाह्य मुलुकबाट भित्रिन सक्ने नवीनतम तथा अन्य संक्रामक रोगहरुलाई भित्रिन नदिने।
- पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीको आयात निर्यातलाई व्यवस्थित गर्ने।
- देशभित्र कुनै संक्रामक रोग फैलिएमा सम्बन्धित पशु सेवा कार्यालय तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरुसँग समन्वय गरी रोकथाम र नियन्त्रण गर्ने।

- बाह्य मुलुकबाट भित्रिन सक्ने संक्रामक रोगहरूको बारेमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने।
- रोग निदान र नियन्त्रणमा पशु सेवा कार्यालय तथा पशु रोग अन्वेषण प्रयोगशालालाई सहयोग गर्ने।
- पशु, पशुजन्य पदार्थ र पशु उत्पादन सामग्री तथा रोगहरुको तथ्याङ्क अद्यावधिक राखी भेटेरिनरी ईपिडेमियोलिजी केन्द्रमा पठाउने।
- पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ र तत्सम्वन्धि नियमावली, २०५६ मा भएका क्वारेन्टाइन सम्वन्धि व्यवस्थाहरूलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने।

२.३ नेपालमा पशु क्वारेन्टाइन प्रणालीको विद्यमान संरचना

माथि उल्लेख गरिए झैं मुलुकको क्वारेन्टाइन प्रणाली तर्फ विभिन्न समयावधिमा भएको विस्तार तथा त्यसको कार्य विस्तृतीकरणसँग पशु क्वारेन्टाइन एउटा बलियो सञ्जालको रूपमा विकास हुदै गएको पाइन्छ। नेपालमा पशु क्वारेन्टाइन प्रणालीको विद्यमान संरचना तालिका १ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १: नेपालमा पशु क्वारेन्टाइन प्रणालीको विद्यमान संरचना

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	कार्यक्षेत्र	अन्तर्गतका चेक पोष्टहरू	कैफियत
१.	पशु क्वारेन्टाइन महाशाखा, ललितपुर	देश भरी	क्वारेन्टाइन कार्यालय तथा चेक पोष्टहरू	
२.	पशु क्वा. कार्यालय, बुढानिलकण्ठ, काठमाडौं	सिन्धुपाल्चोक, रसुवा, काठमाडौं, चितवन	त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल, तातोपानी सिन्धुपाल्चोक, टिमुरे रसुवा, नागढुङ्गा, रामनगर (आ.)	टिमुरे, नागढुङ्गा (अस्थायी क्वा.)
३.	पशु क्वा. कार्यालय, कांकडभिट्टा, झापा	झापा, इलाम	कांकडभिट्टा, गौरीगञ्ज, भद्रपुर र पशुपतिनगर इलाम,	
४.	पशु क्वा. कार्यालय, विराटनगर, मोरङ्ग	मोरङ्ग, सुनसरी, सिराहा	रानी, भण्टाबारी, माडर	रानी चेक पोष्टलाई ICP अन्तर्गत ।
५.	पशु क्वा. कार्यालय, जनकपुर, धनुषा	महोत्तरी, धनुषा, सर्लाही	भिट्टामोड, जटही, मलंगवा	
६.	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, विरगञ्ज, पर्सा	रौतहट, बारा, पर्सा	औंरैया, सिरसिया, मटिअर्वा, पथलैया (आ.)	सिरसिया चेक पोष्ट Integrated Check Post अन्तर्गत।
७.	पशु क्वा. कार्यालय, भैरहवा, रूपन्देही	नवलपरासी, रूपन्देही, कपिलवस्तु	महेशपुर, बेलहिया, कृष्णनगर, गौतमबुद्ध विमानस्थल	आ. व. २०८२/८३ वाट बिमानस्थलमा थप
८.	पशु क्वा. कार्यालय, नेपालगञ्ज, बाँके	दाङ्ग, बाँके, बर्दिया	जमुनाहा, गुलरिया, भालुवाङ्ग	भालुवाङ्ग चेक पोष्ट (अस्थायी अन्तरिक)।
९.	पशु क्वा. कार्यालय, गड्डाचौकी, कञ्चनपुर	कञ्चनपुर, कैलाली, दार्चुला	गड्डाचौकी, बेलौरी, मोहना (धनगढी), दार्चुला	
१०.	पशु क्वा. कार्यालय, पोखरा अन्तरास्ट्रिय विमानस्थल	कास्की, मुस्तांङ	कोराला नाका, पोखरा अन्तरास्ट्रिय विमानस्थल	आ. व. २०८२/८३ वाट संचालन हुने

३. पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी, कञ्चनपुर

३.१. परिचय

आर्थिक बर्ष २०३९-४० मा भारतीय सीमासँग जोडिएका नाकाहरुमा २४ वटा पशु क्वारेन्टाइन चेक पोष्टको स्थापनासँगै कञ्चनपुर जिल्लाको गड्डाचौकी र बेलौरी तथा कैलाली जिल्लाको सत्ती (टिकापुर) भन्ने ठाउँमा चेक पोष्टहरू स्थापना भएको थियो। त्यस ताका चेक पोष्टहरुमा एक जना नायव प्राविधिक सहायक र मेसेन्जरको पदस्थापना भएको देखिन्छ। वि. स. २०५० मा क्वारेन्टाइन चेक पोष्टहरुमा एक जना सहायक पशु चिकित्सक, दुई जना प्राविधिक सहायक र दुई जना कार्यालय सहयोगी गरी जम्मा पाँच जनाको दरवन्दी कायम भएको थियो। त्यसै गरी, आ.ब. २०६०-६१ मा २४ वटै चेक पोष्टहरुलाई आठ वटा नवस्थापित पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय अन्तर्गत व्यवस्थापन हुने गरी तोकियो। यिनै आठ वटा क्वारेन्टाइन कार्यालयहरू मध्येको एक पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुर हो जुन कञ्चनपुर जिल्लाको हालको भीमदत्त नगरपालिका, वडा नं. १०, गड्डाचौकीमा स्थापित छ। विभिन्न चेक पोष्टहरूको सञ्चालन र व्यवस्थापन कार्यालयहरू मार्फत हुने प्रयोजनसँगै क्वारेन्टाइन कार्यालयहरूमा एक जना वरिष्ठ पशु चिकित्सक, तीन जना पशु चिकित्सक, आठ जना पशु स्वास्थ्य प्राविधिक, एक जना नायव पशु स्वास्थ्य प्राविधिक, एक जना सहायक लेखापाल र पाँच जना कार्यालय सहयोगी गरी कुल २१ जनाको दरबन्दी रहने गरी कायम भएको दरबन्दी संरचना अनुसार पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरमा समेत सोही अनुसार दरबन्दी व्यवस्था रहेको थियो। आर्थिक बर्ष (२०७५-७६) देखि संघीयता कार्यान्वयनको अभ्याससँगै भएको संस्था तथा व्यवस्थापन सर्भे अनुसार सोही आ.ब. देखि लागु हुने गरी यस कार्यालय अन्तर्गत एक जना वरिष्ठ पशु चिकित्सक, चार जना पशु चिकित्सक, आठ जना पशु स्वास्थ्य प्राविधिक, १/१ जना लेखापाल, खरीदार तथा हलुका सवारी चालक र चार जना कार्यालय सहयोगी गरी कुल २० जनाको दरबन्दी कायम भएका छन्।

३.२. कार्यक्षेत्र

प्रशासनिक तथा राजनैतिक विभाजन अनुसार सिङ्गो सुदुर पश्चिम प्रदेशको पशु क्वारेन्टाइन सम्बन्धि मुद्दा हेर्ने अभिभारा पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको हो। यस अनुसार देशमा विद्यमान अन्य क्वारेन्टाइन कार्यालयहरूको तुलनामा यसको कार्यक्षेत्र वृहत छ। यसको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत दार्चुला, बैतडी, डडेल्धुरा, कञ्चनपुर, कैलाली, डोटी, बझाङ्ग, बाजुरा र अछाम सहित प्रदेशका नौ वटै जिल्लाहरू पर्दछन्। पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको कार्यक्षेत्र सम्बन्धि उपलब्ध जानकारी तालिका २ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २: पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको कार्यक्षेत्र

क्र.सं.	जिल्लाको नाम	सम्बन्धित क्वारेन्टाइन चेक पोष्ट	कार्यक्षेत्र तोकिएको आ.ब.	कैफियत
१.	**महाकाली अञ्चल**			
१.१	दार्चुला	प.क्वा. चेक पोष्ट, खलङ्गा	२०५०-५१	
१.२	बैतडी	चेकपोष्ट स्थापना नभएको	२०६१-६२	कार्यक्षेत्र तोकिएको

१.३	डडेल्धुरा	चेकपोष्ट स्थापना नभएको	२०६१-६२	ऐ. ऐ.
१.४	कञ्चनपुर	प.क्वा. चे.पो., गड्डाचौकी	२०३९-४०	
		प.क्वा. चेक पोष्ट, बेलौरी	२०३९-४०	
२.	**सेती अञ्चल**			
२.१	कैलाली	प.क्वा. चेक पोष्ट, सती,	२०५०-५१	हाल धनगढी
२.२	डोटी	चेक पोष्ट स्थापना नभएको		
२.३	अछाम	चेक पोष्ट नभएको		
२.४	बाजुरा	चेक पोष्ट नभएको		
२.५	बझाङ्ग	चेक पोष्ट नभएको		

३.३ स्वीकृत दरबन्दी तथा जनशक्ति विवरण

आर्थिक बर्ष २०७५/७६ मा भएको दरबन्दी पूनर्संरचना अनुसार पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको स्वीकृत दरबन्दी तथा हाल कार्यरत जनशक्तिको विवरण तालिका ३ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३: पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको स्वीकृत दरबन्दी

क्र.सं.	पद	श्रेणी	जनशक्तिको अवस्था			कैफियत
			स्वीकृत दरबन्दी	पदपूर्ती	रिक्त	
१.	व.प.चि.	रा.प.द्वि. प्राविधिक	१	१	०	हाल काजमा REED प्रोजेक्ट बुटवल
२.	प.चि.	रा.प.तृ. प्राविधिक	४	३	१	१ जना काजमा NAMP अछाम
३.	प.स्वा.प्रा.	रा.प.अनं.प्र.प्रा.	८	८	०	
४.	लेखापाल	रा.प.अनं.प्र.अप्रा.	१	१	०	
५.	खरीदार	रा.प.अनं.द्वि.अप्रा.	१	१	०	
६.	ह.स.चा.	श्रेणीविहीन	१	१	०	१ जना करारमा
७.	का.स.	श्रेणीविहीन	४	४	०	३ जना करारमा
	जम्मा		२०	१९	१	

३.४ सांगठनिक ढाँचा

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको सांगठनिक ढाँचा निम्नलिखित चित्र मार्फत प्रस्तुत छ।

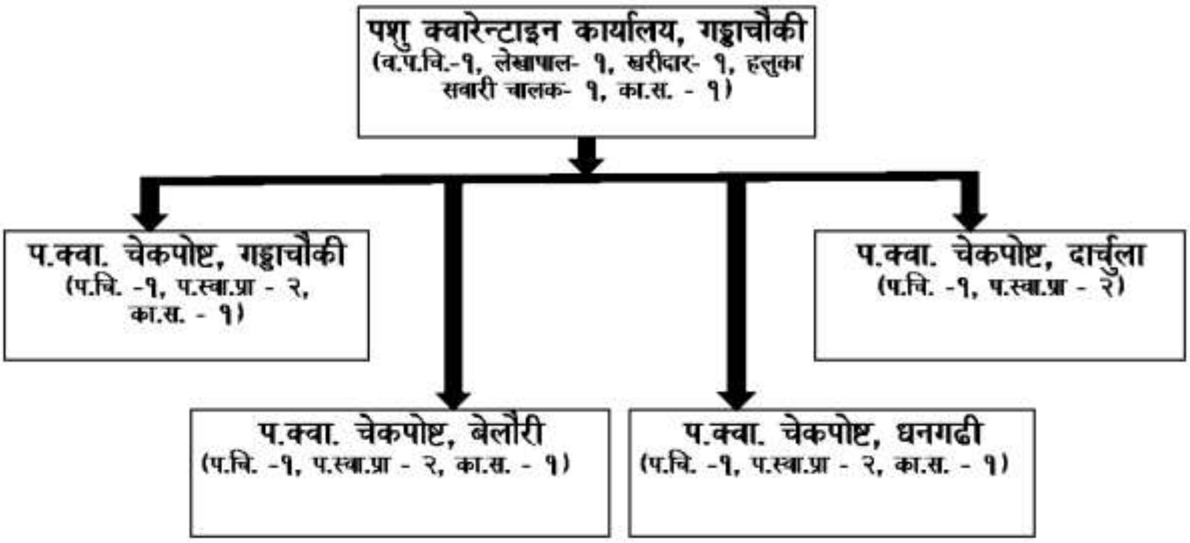

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी , कंचनपुरको साङ्गठनिक संरचना

३.५ कर्मचारी विवरण

संघीयता कार्यान्वयन पश्चात स्वीकृत तेरिज दरवन्दी अनुरुप यस कार्यालयमा पदपूर्तिको अबस्था तालिका ४ अनुरुप रहेको छ ।

तालिका ४: पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

क्र.सं.	पद	कर्मचारीको नाम थर	शैक्षिक योग्यता	कार्यरत स्थान	कैफियत
१.	**प्राविधिक कर्मचारीहरू**				
१.१	प.चि.	डा. अरुण खनाल	B.V.Sc. & A.H.	प.क्वा.का. गड्डाचौकी	निमित्त कार्यालय प्रमुख
१.२	प.चि.	डा. सृजना बम्रेल	B.V.Sc. & A.H.	प.क्वा.चे.पो. गड्डाचौकी	
१.३	प.स्वा.प्रा.	मीन बहादुर बम	T.S.L.C.	प.क्वा.चे.पो. दार्चुला	
१.४	प.स्वा.प्रा.	गोपाल सिंह धामी	J.T.A	प.क्वा.चे.पो. दार्चुला	
१.५	प.स्वा.प्रा.	धन कृष्ण अधिकारी	B.V.Sc. & A.H.	प.क्वा.चे.पो. गड्डाचौकी	
१.६	प.स्वा.प्रा.	सबिता बम	T.S.L.C.	प.क्वा.चे.पो. धनगढी	
१.७	प.स्वा.प्रा.	महादेव भट्ट	T.S.L.C.	प.क्वा.चे.पो. बेलौरी	
१.८	प.स्वा.प्रा.	प्रविन खाती	I.Sc. Animal Science	प.क्वा.चे.पो. गड्डाचौकी	
१.९	प.स्वा.प्रा.	पुष्पा धामी	I.Sc. Animal Science	प.क्वा.चे.पो. धनगढी	
१.१०	प.स्वा.प्रा.	जनक राज भट्ट	I.Sc. Animal Science	प.क्वा.चे.पो. बेलौरी	
२.	**अप्राविधिक कर्मचारीहरू**				
२.१	**स्थायी कर्मचारीहरू**				
२.१.१	लेखापाल	महेश राज जोशी	B.Sc.	प.क्वा.का. गड्डाचौकी	
२.१.२	खरिदार	जयवीर धामी	बि.एड. नेपाली	प.क्वा.का. गड्डचौकी	
२.१.३	का.स.	श्री प्रेमसिंह धामी	सा. लेखपढ	प.क्वा.चे.पो. गड्डाचौकी	
२.२	**सेवा करार**				
२.२.१	ह.स.चा.	श्री पुष्पराज पनेरू	एस.एल.सी	प.क्वा.का. गड्डचौकी	
२.२.२	का.स.	श्री लाल ब. नेगी	एस.एल.सी	प.क्वा.चे.पो. बेलौरी	
२.२.३	का.स.	श्री राजेन्द्र प्र. भट्ट	आठ पास	प.क्वा.का. गड्डचौकी	
२.२.४	का.स.	झलक बोहोरा	टि.एस.एल.सी.	प.क्वा.चे.पो. धनगढी	

३.६ अचल सम्पत्ति तथा भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धि विवरणः

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय, पशु सेवा विभाग, पशु क्वारेन्टाइन महाशाखा अन्तर्गत सञ्चालित पशु क्वारेन्टाइन प्रणाली कहिले पनि सरकारी प्राथमिकतामा पर्न सकेन। यसको प्रमुख कारणहरू मध्ये

मुलुकमा अस्थिर राजनितिक अवस्था, पशु पालन क्षेत्रमा लामो समयसम्म एकलौटी ढंगले परिमाणात्मक विकासलाई प्राथमिकतामा राख्नु, पशु सेवा क्षेत्र निर्यातमुखी हुन नसक्नु, पशु सेवा विभागले लामो समयसम्म स्वतन्त्र भूमिका पाउन नसक्नु जस्ता पक्षहरू जिम्मेवार छन्। माथिका अवस्थाहरूले गर्दा नेपालको पशु क्वारेन्टाइन प्रणाली तर्फ भौतिक पूर्वाधार र नियमनकारी क्षमताको विकास हुन नसकेको तितो यथार्थ हामी सामु छर्लङ्ग छ। पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुर तथा अन्तर्गतका चेक पोष्टहरूसँग रहेका अचल सम्पत्ति तथा भौतिक पूर्वाधारहरूको विवरण तालिका ५ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५: पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको अचल सम्पत्ति तथा भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	भौतिक पूर्वाधार	प.क्वा.का. कञ्चनपुर	पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्टहरू				कैफियत
			गड्डाचौकी	बेलौरी	धनगढी	दार्चुला	
१.	जग्गा						
१.१	उपलब्धता	छ	छैन	छ	छैन		
१.२	क्षेत्रफल	२७१८ व.मि.	कार्यालय परिसरकै भावनामा संचालन	१५३४.६ व.मि.	भाडामा	भाडामा	जि.कैलालीमा साविकको क्वा.चे.पो. सतिको नाममा ४ कट्ठा जग्गा रहेको।
१.३	किता नं.	११४३	११४३	१०९२			किता नं. ३६५ प.क्वा.चे.पो. सतिको नाममा रहेको
२.	कार्यालय भवन	छ	छ	छ	छैन (घर भाडा)	छैन (घर भाडा)	प.क्वा.चे.पो.सतिको का. भवन प्रयोग विहिन भई जिर्ण अबस्थामा रहेको।
३.	आवास	छ	छ	छ	(घर भाडा)	(घर भाडा)	
४.	होल्डिङ्ग यार्ड	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	
५.	प्रयोगशाला	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	
६.	सवारी साधन	छ	छ	छ			
६.१	चार पाङ्ग्रे	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	
६.२	मोटरसाइकल	छ	छ	छ	छैन	छैन	
७.	एनिमल सेड	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	
	बायोलोजिकल पिट	छ	छ	छैन	छैन	छैन	

३.७ मुख्य कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरु

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको आ.ब. २०८१/८२ को स्वीकृत बार्षिक कार्यक्रम अनुसार सम्पन्न मुख्य मुख्य कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरु निम्न अनुसार रहेका छन।

- पूँजीगत कार्यक्रम तर्फ पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्ट बेलौरीको कम्पाउन्ड वाल तथा गेट निर्माण सोलार जडान।
- आयातित पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीको क्वारेन्टाइन जाँच गर्ने।
- ढुवानी साधन निःसंक्रमण गर्ने।
- आयातित पशु, पशुजन्य पदार्थ र पशु उत्पादन सामग्रीको नमुना संकलन तथा प्रेषण गर्ने।
- सीमानाकामा पशु रोग सम्बन्धी सर्भिलेन्स, नमुना संकलन तथा प्रेषण गर्ने।
- ऐन, नियम तथा मापदण्ड बारे सरोकारवालाहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
- अवैध समातिएका पशु तथा पशुजन्य पदार्थ नष्ट गर्ने।
- अवैध पैठारी नियन्त्रण कार्यदल गठन तथा परिचालन गर्ने।
- स्थलगत प्रारम्भिक नमुना परीक्षण गर्ने।
- नाका अनुगमन गर्ने।
- क्वारेन्टाइन कार्यको अनुगमन गर्ने।

४. आ.ब. २०८१/८२ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

४.१. बार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको आ.ब. २०८१/८२ को बार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तालिका ६ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६ः पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको आ.ब. २०८१/८२ को बार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

आ.व. २०८१/८२ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन											
आ.व. २०८१/८२											
बजेट उपशीर्षक नं : ३१२०२१०२											
मन्त्रालय :कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय											
कार्यालय / आयोजनाको नाम : **पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय गड्डाचौकी, कंचनपुर** *(बजेट रकम रू. लाखमा)*											
क.स.	**क्रियाकलाप नं.**	**कार्यक्रम / क्रियाकलाप**	**खर्च शीर्षक**	**इकाई**	**बार्षिक लक्ष्य**			**बार्षिक प्रगति**			**कैफियत**
					परिमाण	**भार**	**बजेट**	**परिमाण**	**भारित प्रगति**	**बित्तिय प्रगति**	
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु											
१	११.३.७.१४८४	प्रोजेक्टर तथा स्ट्यान्ड खरिद तथा सभा हलमा जडान	३११२२	संख्या	१.००	०.५०	१.००	१	०.५०	१.००	
२	११.३.१०.३५१	चिसो तथा तातो पानी डिस्पेन्सर	३११२२	पटक	१.००	०.१०	०.२०	१	०.१०	०.१५	
३	११.३.१०.३५६	इलेक्ट्रिकल हिटर	३११२२	वटा	४.००	०.१०	०.२०	४	०.१०	०.१५	
४	११.३.१०.३५९	प्रिन्टर खरिद	३११२२	वटा	२.००	०.५०	१.००	२	०.५०	१.००	
५	११.३.१०.३६३	स्टाण्ड पंखा	३११२२	वटा	४.००	०.१२	०.२४	४	०.१२	०.१६	
६	११.३.१४.१८	Weighting machine for lab, animal, imported feed and others	३११२२	संख्या	२.००	०.५०	१.००	२	०.५०	०.६७	
७	११.३.१९.११३	बेलौरी चेकपोष्टमा सोलार, व्याट्री तथा इन्भर्टर खरीद	३११२२	पटक	१.००	०.९९	२.००	१	०.९९	१.९५	
८	११.६.१३.९३	कार्पेट, पर्दा खरिद	३११२३	कोठा	८.००	१.०७	२.१६	८	१.०७	२.१०	
९	११.६.१३.६३८	कार्यालय तथा आवासका लागि टेबल कुर्चि दराज आदी खरिद	३११२३	पटक	१.००	०.९९	२.००	१	०.९९	१.४८	
१०	११.५.२२.८५८	बेलौरी चेकपोष्ट तथा कार्यलयको कम्पाउण्ड	३११७१	पटक	२.००	२.४९	५.००	२	२.४९	३.६६	

		वाल तथा भवन मर्मत सुधार									
११	११.३.७.८	ल्यापटप खरिद	३११२२	संख्या	१.००	०.५०	१.००	१	०.५०	०.९८	
१२	११.३.११.१०८१	गड्डाचौकी कार्यालयको ल्याव सामाग्री खरिद	३११२२	पटक	२.००	२.४९	५.००	०	०.००	०.००	
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:					**२९.००**	**१०.३४**	**२०.८०**	**२७.००**	**७.८५**	**१३.२९**	
	आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु										
१	१.१.१.४	रा.प. द्धितिय	२११११	जना	१.००	४.०१	८.०६	०	०.००	०.१६	
२	१.१.१.५	रा.प. तृतीय	२११११	जना	४.००	१४.५९	२९.३६	३	१०.९४	१३.०८	
३	१.१.१.३०	का.स. पाँचौ स्तर	२११११	जना	१.००	२.६०	५.२४	१	२.६०	५.२४	
४	१.१.१.९०	रा.प. अनं. प्रथम (प्रा)	२११११	जना	८.००	२५.२५	५०.८१	८	२५.२५	४९.१८	
५	१.१.१.१९८	रा.प.अनं. प्रथम (अ.प्रा)	२११११	जना	१.००	३.१६	६.३५	१	३.१६	६.३१	
६	१.१.१.२००	रा.प.अनं द्धितिय (अ.प्रा)	२११११	जना	१.००	३.०३	६.०९	१	३.०३	५.६५	
७	१.१.२.१९	हलुका सवारी चालक	२११११	जना	०.००	०.००	०.००	०	०.००	०.००	
८	१.३.१.९	पोशाक भत्ता (स्थायी कर्मचारी)	२११२१	जना	१६.००	०.८०	१.६०	१३	०.६५	१.३०	
९	१.२.१.३०	का.स	२११३१	जना	१.००	०.२५	०.५०	१	०.२५	०.००	
१०	१.२.१.३५	स्थानिय भत्ता रा.प. तृतिय स्तर (ख वर्ग सदरमुकाम अवस्थित ६ कोष भित्र)	२११३१	जना	१.००	०.४३	०.८६	०	०.००	०.००	
११	१.२.१.३६	स्थानिय भत्ता नायव सुब्बा स्तर (ख वर्ग सदरमुकाम अवस्थित ६ कोष भित्र)	२११३१	जना	२.००	०.८८	१.७७	२	०.८८	१.७७	
१२	१.२.२.२	मंहगी भत्ता	२११३२	जना	२०.००	२.३९	४.८०	१३	१.५५	३.०८	
१३	१.२.८.१	प्रसुती स्याहार भत्ता	२११३९	जना	२.००	०.०५	०.१०	०	०.००	०.००	
१४	१.२.८.३	चाड पर्व तथा पालो पहरा भत्ता	२११३९	महिना	३.००	०.२८	०.५७	३	०.२८	०.३२	
१५	१.६.२.१	योगदानमा आधारित निवृतिभरण उपदान कोष	२१२१२	जना	५.००	०.७५	१.५०	५	०.७५	०.८७	
१६	१.६.४.१	कर्मचारीको योगदानमा आधारित वीमा कोष खर्च	२१२१३	जना	१६.००	०.३८	०.७७	१३	०.३१	०.६२	
१७	२.१.२.१	बिधुत महशुल	२२१११	युनिट	१२००.००	०.७२	३.४४	१२००	०.७२	३.४४	
१८	२.१.२.११	जारको पिउने पानी	२२१११	महिना	१२.००	०.२९	०.६०	१२	०.२९	०.६०	
१९	२.१.२.१२	धारा महशुल	२२१११	महिना	१२.००	०.२८	०.५६	१२	०.२८	०.५६	
२०	२.१.६.१८	संचार महशुल (इमेल, इन्टरनेट, हुलाक, कुरियर आदी)	२२११२	पटक	४.००	०.६१	१.२५	४	०.६१	१.२५	

२१	२.१.७.७	इमेल इन्टरनेट वेवसाइड अपडेट तथा मर्मत	२२११२	पटक	४.००	०.१०	०.२०	४	०.१०	०.१८	
२२	२.१.८.१०	सुचना अधिकारीलाई मासिक टेलिफोन सेवा	२२११२	महिना	१२.००	०.०३	०.०६	१२	०.०३	०.०६	
२३	२.२.२.४	मोबिल	२२२१२	लीटर	५४.००	०.२१	०.४३	५४	०.२१	०.४३	
२४	२.२.२.३२	मोटरसाइकलका लागी इन्धन (पेट्रोल, ब्रेक आयल, गियर आयल, मोविल आदी)	२२२१२	लीटर	७२०.००	०.६४	१.३०	७२०	०.६४	१.३०	
२५	२.२.२.४१	गाडीको लागी इन्धन (डिजेल, ब्रेक आयल, गियर आयल, मोविल आदी)	२२२१२	लीटर	४८०.००	०.४१	०.८४	४८०	०.४१	०.८४	
२६	२.२.२.४५८	पशु क्वारेन्टाइन कार्यक्रम अनुगमनका लागी आवश्यक पर्ने इन्धन	२२२१२	लीटर	९६०.००	०.८४	१.७१	९६०	०.८४	१.७१	
२७	२.३.१.२	हलुका सवारी साधन मर्मत खर्च	२२२१३	वटा	१.००	०.९८	२.००	१	०.९८	२.००	
२८	२.३.१.३	दुई पाङ्ग्रे सवारी साधन मर्मत खर्च	२२२१३	वटा	६.००	०.२९	०.६०	६	०.२९	०.६०	
२९	२.९.१.५	सवारी साधनहरुको तेस्रो पक्ष (बीमा सवारी साधन)	२२२१४	वटा	१.००	०.४९	१.००	७	३.४४	०.९०	
३०	२.३.२.५	अन्य मेशीनरी औजार मर्मत	२२२२१	पटक	१.००	०.११	०.२३	१	०.११	०.२२	
३१	२.३.२.८७	कम्प्यूटर, प्रिन्टर, फोटोकपी, स्क्यानर तथा अन्य उपकरण मर्मत	२२२२१	पटक	१.००	०.२०	०.४१	१	०.२०	०.४१	
३२	२.३.९.४२	कार्यालय भवन र कर्मचारी आवास मर्मत तथा रंग रोगन	२२२३१	पटक	४.००	०.४९	१.००	४	०.४९	०.९९	
३३	२.४.१.४	कार्यालयको लागी स्टेसनरी, टोनर तथा अन्य मालसामान	२२३११	पटक/संख्या	४.००	०.९८	२.००	४	०.९८	२.००	
३४	२.४.१.२३२	चेकपोष्टका लागी मसलन्द	२२३११	पटक	३.००	०.७४	१.५०	३	०.७४	१.५०	
३५	२.२.३.१२१	कार्यालय प्रयोजनका लागी ग्यास	२२३१४	संख्या	१२.००	०.११	०.२२	१२	०.११	०.२२	
३६	२.२.३.१२२	चेकपोष्ट प्रयोजनका लागी ग्यास	२२३१४	संख्या	२४.००	०.२१	०.४३	२४	०.२१	०.४३	
३७	२.४.१३.२	पत्रपत्रिका तथा पुस्तिका खरीद तथा कृषि सम्बन्धि पुस्तिका खरीद र विज्ञापन भुक्तानि (पत्रपत्रिका तथा पुस्तिका)	२२३१५	पटक	५.००	०.६१	१.२५	५	०.६१	१.२२	
३८	२.५.३.२८६	कार्यालय सरसफाई र बगैंचा व्यवस्थापन सेवा करार (माली)	२२४११	जना	१.००	०.५९	१.२०	१	०.५९	१.२०	
३८	२.५.७.३	कार्यालय सहयोगी सेवा करारमा लिने	२२४१३	संख्या	३.००	४.३७	८.८९	३	४.३७	८.८९	
४०	२.५.७.४	सेवा करारका कर्मचारीलाई चाडपर्व खर्च	२२४१३	संख्या	४.००	०.५०	१.०२	४	०.५०	१.०२	
४१	२.५.७.५	सेवा करारका कर्मचारीलाई पोशाक खर्च	२२४१३	संख्या	४.००	०.२०	०.४०	४	०.२०	०.४०	

४२	२.५.७.४३	हलुका सवारी चालक	२२४१३	संख्या	१.००	१.७७	३.५९	१	१.७७	३.३१	
४३	२.७.६.४४०	भारत तथा तेस्रो मुलुकवाट आयात हुने माछाको गुणस्तर परिक्षणका लागी फर्मालिन किट खरिद	२२५२२	पटक	१.००	०.४९	१.००	१	०.४९	०.५८	
४४	२.७.६.४४१	ल्याव सामग्री / केमीकल खरिद	२२५२२	पटक	१.००	०.४९	१.००	१	०.४९	०.९४	
४५	२.७.७.३८३	कर्मचारीहरुलाई लजिस्टक सपोर्ट (एप्रोन, मास्क, गमवुट, व्याग, पन्जा, लगायत अन्य सामाग्री)	२२५२२	पटक	२०.००	०.४९	१.००	२०	०.४९	०.७४	
४६	२.७.७.३८४	चौकीडाडा, कैलाली तथा टिकापुर कैलालीमा लाग्ने साप्ताहिक हाट बजारबाट नमुना संकलन तथा प्रेषण	२२५२२	पटक	२०.००	०.७४	१.५०	२०	०.७४	१.१६	
४७	२.७.७.३८५	अन्तर क्वारेन्टाइन कार्यालय अवलोकन अध्ययन भ्रमण कार्यक्रम	२२५२२	पटक	१.००	०.७४	१.५०	१	०.७४	१.१२	
४७	२.७.१८.७८६.३	निःसंक्रमण गर्ने (भिर्कोन, चुना, फर्मालिन, स्प्रेयर खरिद आदी) कार्यक्रम (पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी)	२२५२२	पटक	३०.००	०.२१	०.४३	३०	०.२१	०.३२	
४८	२.७.१८.७८६.४	लाइभ मार्केट निः संक्रमण (चौकीडाडा तथा टिकापुर हाटवजार) कार्यक्रम (पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय , गड्डाचौकी)	२२५२२	पटक	३.००	०.२१	०.४३	३	०.२१	०.२०	
४९	२.७.१८.७८६.५	अवैध समातिएका पशु, पशुजन्य पदार्थ र अन्य सामाग्री नष्ट गर्ने तथा निः संक्रमण गर्ने (पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी)	२२५२२	फटक	२०.००	०.३५	०.७१	२०	०.३५	०.५६	
५०	२.७.१८.७८६.६	अवैध पैठारी नियन्त्रण कार्यदल परिचालन (४ वटा चेकपोष्ट) कार्यक्रम (पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी)	२२५२२	पटक	८.००	०.४२	०.८५	८	०.४२	०.६३	
५१	२.७.१८.११६४	अवैध पैठारी नियन्त्रणका लागी सुरक्षा निकायसँग सीमा गस्ती (धनगढी र गड्डाचौकी)	२२५२२	पटक	४.००	०.६७	१.३६	४	०.६७	१.१४	
५२	२.७.१८.१७७२	सीमा सुरक्षामा खटिएका अवैध पैठारी नियन्त्रणका लागी सुचना व्यवस्थापन	२२५२२	पटक	१२.००	०.०५	०.१०	१२	०.०५	०.०८	

५३	२.७.१८.१७७१	क्वारेन्टाइन चेकपोष्टमा सुरक्षा निकाय तथा अन्य सरोकारवालासँग समन्वय बैठक	२२५२२	पटक	४.००	०.८४	१.७०	४	०.८४	१.५२	
५४	२.७.२६.१	गाडी तथा मोटरसाइकल पूजापाठ	२२५२९	पटक	१.००	०.०७	०.१५	१	०.०७	०.१५	
५५	२.७.२८.२६	कार्यालयमा दैनिक चियापान खर्च	२२५२९	पटक	४.००	०.८८	१.८०	४	०.८८	१.८०	
५६	२.८.१.३२	अनुगमन तथा मुल्यांकन भ्रमण खर्च	२२६११	पटक	५.००	०.८३	१.६८	५	०.८३	१.६७	
५७	२.८.१.३६	गोष्ठी समिक्षामा भाग लिने	२२६११	पटक	४.००	०.४७	०.९६	४	०.४७	०.९६	
५८	२.८.१.१६३	पशु क्वारेन्टाइन कार्यक्रमको आकस्मिक अनुगमन	२२६११	पटक	१६.००	०.३१	०.६४	१६	०.३१	०.६४	
५९	२.८.१.६६४	अवैध पशु पैठारी तथा सिमा निगरानीका लागी अनुगमन मुल्याङ्कन खर्च	२२६११	पटक	१.००	०.२९	०.६०	१	०.२९	०.६०	
६०	२.८.२.३१३	सरुवा भ्रमण तथा अन्य भ्रमण खर्च	२२६१२	पटक	३.००	०.३१	०.६३	३	०.३१	०.६३	
६१	२.८.२.५७९	क्वारेन्टाइन कार्यक्रम संचालन गर्दा आवश्यक पर्ने भ्रमण खर्च	२२६१२	पटक	४.००	०.७७	१.५६	४	०.७७	१.५६	
६२	२.९.६.८	कार्यालयमा दैनिक चिया खर्च तथा अतिथि सत्कार एवं जलपान (अतिथि सत्कार तथा जलपान, भोज खर्च)	२२७११	पटक	१२.००	०.४७	०.९६	१२	०.४७	०.९६	
६३	२.९.६.९८	चेकपोष्टहरुका लागी चियापान खर्च (गड्डाचौकी, बेलौरी, धनगढी, र दार्चुला)	२२७११	पटक	१२.००	०.५९	१.२०	१२	०.५९	१.२०	
६४	८.१.३.१८	कार्यालयको घरभाडा (३ चेकपोष्ट संचालनका लागी)	२८१४२	महिना	१२.००	२.१२	४.३२	१२	२.१२	४.३२	
६५	२.७.६.४३९	स्थलगत प्रारम्भीक नमुना परिक्षणका लागी Rapid test kid खरिद (FMD,PPR,AI etc)	२२५२२	पटक	१.००	०.४९	१.००	१.	०.४९	०.९८	
६६	२.७.६.४३८	क्वारेन्टाइन जाँच	२२५२२	पटक	२००.००	०.४९	१.००	१११.	०.२७	०.७५	
चालु खर्च कार्यक्रमको जम्माः					**४०१४.००**	**८९.४५**	**१८२.५९**	**३९१३.००**	**८२.९८**	**१४८.४६**	
					४०४३.००	**९९.७९**	**२०३.३९**	**३९४०.**	**९०.८४**	**१६१.७५**	

विवरण	चालु	पूँजिगत	जम्मा				
भारित प्रगति प्रतिशत	९३%	७६%	९१%				
भौतिक प्रगति प्रतिशत	९७%	९३%	९७%				
वित्तीय प्रगति प्रतिशत	८१%	६४%	८०%				

४.२. पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको बार्षिक आयात विवरण

आ.ब. २०८१/०८२ मा पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुर अन्तर्गतका चेकपोष्ट गड्डाचौकी बाट चिसोपारेको पंगास माछा र पशु क्वारेन्टाइन चेकपोस्ट धनगढी बाट गाइभैसी, माछाको दाना, सोया लेसिथिन, Dicalcium Phosphate, फिड सप्लिमेन्ट आयात भएको छ तर अन्य चेकपोस्ट बेलौरी र दार्चुलाको बाटो भएर केहि पनि पशु पशु जन्य बस्तु तथा पशु उत्पादन सामग्री आयात निर्यात भएको छैन । चेकपोस्ट बेलौरी र दार्चुलाबाट केहि बर्ष यता पशु क्वारेन्टाइन सँग सम्बन्धित केहि पनि आयात निर्यात भएको छैन ।

तालिका ७: आयातित पशु, पशुजन्य उत्पादन तथा पशु उत्पादन सामग्रीको क्वारेन्टाइन चेकपोष्ट (गड्डाचौकी र धनगढी) बार्षिक विवरण (आ.ब. २०८१/०८२)

कार्यालयको नामः पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी कंचनपुर						
सि.न.	**विवरण**	**इकाई**	**आयात**	**निर्यात**	**२०८१/८२ को जम्मा आयात**	**२०८१/८२ को जम्मा निर्यात**
१	खाने माछा	मे.ट.		छैन	११५.६	
२	माछाको दाना	मे.ट.		छैन	१६०१	
३	गाई भैसी वाखाको दाना	मे.ट.		छैन	२२५	
४	फिड सप्लिमेन्ट (DCP)	मे.ट.		छैन	१५१.९५	
६	Soya lecithin	मे.ट.		छैन	११२.७७८	

४.३ गड्डाचौकी चेकपोस्टको बाटो भएर आयात भएको चिसो पारेको माछा सम्बन्धी विवरणः

पशु क्वारेन्टाइन चेकपोस्ट गड्डाचौकीको बाटो भएर चिसो पारेको पंगास जातको माछा यस आ. व. भर भएको आयात विवरणलाई तपशिलको तालिकामा प्रस्तुत गरीएको छ । यस आ. व. भर माछाको आयात एउटा मात्र आयातकर्ता Swornim trade & suppliers ward No-2 Attariya,Kailali, Nepal ले निर्यातकर्ता श्री Uwesi Fish & Company Shop N0-2 Manadi Samati ,Income tax office Khatima US.Nagar Uttrakhanda India बाट मात्र मार्फत भएको देखिन्छ ।

तालिका ८ माछा आयात सम्बन्धि विवरण

S.N.	**Date Nepali (B.S.)**	**Invoice No. & Date (A.D.)**	**Amount (Kg)**	**Revenue R.S. राजस्व (भन्सार मार्फत संकलित)**	**Remarks**
१	२०८१/०४/०४	००५/२०२४-२५	४०००	२३०९०७	
२	२०८१/०४/११	००७/२०२४-२५	४०००	२२६६४८	

३	२०८१/०४/२९	००९/२०२४-२५	४०००	२२६६४८	
४	२०८१/०५/०४	०१०/२०२४-२५	४०००	२२६६४८	
५	२०८१/०५/१६	०१३/२०२४-२५	४०००	२२६६४८	
६	२०८१/०५/२६	०१४/२०२४-२५	४०००	२२६७५१	
७	२०८१/०६/०४	०१५/२०२४-२५	२८००	१५८२४८	
८	२०८१/०६/१४	०१६/२०२४-२५	२०००	११३५७०	
९	२०८१/०७/०१	०१७,१८/२०२४-२५	३२००	१८११८०	
१०	२०८१/०७/१३	०१८/२०२४-२५	४६००	२२७३६३	
११	२०८१/०७/२०	०२०/२०२४-२५	२८००	१६०२२४	
१२	२०८१/०८/०३	०२१/२०२४-२५	२०००	११४७५५	
१३	२०८१/०८/०९	०२३/२०२४-२५	२८००	१६०२२४	
१४	२०८१/०८/१४	०२४/२०२४-२५	२८००	१६०२२४	
१५	२०८१/०८/२४	०२५/२०२४-२५	२८००	१६०२२४	
१६	२०८१/०९/०३	०२६/२०२४-२५	२६००	१४९१५३	
१७	२०८१/०९/११	०२७/२०२४-२५	२६००	१४९१५३	
१८	२०८१/०९/१८	०२८/२०२४-२५	२६००	१४९१५३	
१९	२०८१/०९/२५	०२९/२०२५-२६	२८००	१६०२२४	
२०	२०८१/०९/२९	३०/२०२५-२६	४०००	२२७०४३	
२१	२०८१/१०/०८	०३१UFC/१८-०१-२०२५	४०००	२२७०४३	
२२	२०८१/१०/१३	०३२UFC/२३-०१-२०२५	४०००	२२७०४३	
२३	२०८१/१०/२०	०३३UFC/२८-०१-२०२५	४०००	२२७०४३	
२४	२०८१/१०/२८	०३४UFC/०४-०२-२०२५	४२००	२३८११४	
२५	२०८१/११/०५	०३५UFC/०४-०२-२०२५	२०००	११४७५५	
२६	२०८१/११/०८	०३६UFC/१४-०२-२०२५	४०००	२२७०४३	
२७	२०८१/११/१६	०३७UFC/२४-०२-२०२५	४२००	२३८११४	
२८	२०८१/११/२४	०३८UFC/०५-०३-२०२५	४२००	२३८१२१	
२९	२०८१/११/२८	०३९UFC/१०-०३-२०२५	४२००	२३८११४	
३०	२०८१/१२/०७	०४०/UFC/१३-०३-२०२५	४२००	२३८११४	
३१	२०८१/१२/१२	०४१/UFC/२४-०३-२०२५	२२००	१२५८२६	
३२	२०८१/१२/१४	०४२/UFC/२४-०३-२०२५	२०००	११४७५५	
३३	२०८१/१२/२०	०४३/UFC/०१-०४-२०२५	२०००	११४७५५	
३४	२०८१/१२/२७	०४४/UFC/०१-०४-२०२५	२०००	११४७५५	
३५	२०८१/१२/३०	०४५/UFC/०१-०४-२०२५	२०००	११४७५५	
३६	२०८२/०१/०३	०४६/UFC/११-०४-२०२५	२०००	११४७५५	
		TOTAL	**११५६००**	**६५४८०९३**	

४.४ आ. व. २०८१/८२ को वार्षिक फिड सप्लिमेन्ट आयात विवरणः

तालिका ९ फिड सप्लिमेन्ट आयात सम्बन्धि विवरण

क्र. स.	मिति	व्यापारीक नाम	परिणाम (मे.ट.)	आयात कर्ताको नाम र सम्पर्क व्यक्तिको मो.नं र ठेगाना	निर्यातकर्ताको विवरण
१	०४/२९ /२०८१	माइको सर्व/मोल्ड जिप पाउडर	४	वेस्टनफिड प्रा.ली./ नेग ओझा /९८०४६३४८५७/कैलाली	अलटिच वायोटेक्नोलोजी /पुने
२	०६/२० /२०८१	माइको सर्व / वायोपेलेक्स	७.५	दाङ फीड प्रा.ली.	अलटिच वायोटेक्नोलोजी /पुने
३	०७/११ /२०८१	डि क्यालसियम	२५	रोयल फिड इ.प्रा.ली /विक्रम ब. सिंह/ ९८५८४२५१७१ /कैलाली	जातिया केमिकल्स प्राली /कलकत्ता
४	०७/११ /२०८१	माइको सर्व/मोल्ड जिप पाउडर	१.२	वेस्टनफिड प्रा.ली./ नेग ओझा /९८०४६३४८५७/कैलाली	अलटिच वायोटेक्नोलोजी /पुने
५	०७/११ /२०८१	माइको सर्व/मोल्ड जिप पाउडर	१	वेस्टनफिड प्रा.ली./ नेग ओझा /९८०४६३४८५७/कैलाली	अलटिच वायोटेक्नोलोजी /पुने
६	०७/११ /२०८१	माइको सर्व/मोल्ड जिप पाउडर	१	वेस्टनफिड प्रा.ली./ नेग ओझा /९८०४६३४८५७/कैलाली	अलटिच वायोटेक्नोलोजी /पुने
७	०८/२७ /२०८१	लिपोट्रीम ६० तारगेट	४	वेस्टनफिड प्रा.ली./ नेग ओझा /९८०४६३४८५७/कैलाली	रोसाआरआइ वायोटिच प्रा.ली./सिलभास
८	९/२२६ /२०८१	क्याल फोरस	२५	विवेक फीड प्राली/ विवेक भट्ट/ ९८०१७०१२४५ / कैलाली	जातिया केमिकल्स प्राली/ कलकत्ता
९	१०/२७ /२०८१	डि क्यालसियम	२५	रोयल फिड इ.प्रा.ली /विक्रम ब. सिंह/ ९८५८४२५१७१ /कैलाली	जातिया केमिकल्स प्राली /कलकत्ता
१०	१०/२८ /२०८१	माइको सर्व/ब्यानोक्स/डि अड्रेज	२.२५	वेस्टनफिड प्रा.ली./ नेग ओझा /९८०४६३४८५७/कैलाली	अलटिच वायोटेक्नोलोजी /पुने
११	१२/२७ /२०८१	मोल्ड जिप पाउडर/वायोपेलेक्स प्राइम	३	वेस्टनफिड प्रा.ली./ नेग ओझा /९८०४६३४८५७/कैलाली	अलटिच वायोटेक्नोलोजी /पुने
१२	०२/२० /२०८२	माइको सर्व/अल्जाइम प्राइम	३	वेस्टनफिड प्रा.ली./ नेग ओझा /९८०४६३४८५७/कैलाली	अलटिच वायोटेक्नोलोजी /पुने
१३	०२/२५ /२०८२	डि क्यालसियम	२५	वेस्टनफिड प्रा.ली./ नेग ओझा /९८०४६३४८५७/कैलाली	साहारा एग्रो इ./उत्तर प्रदेश
१४	०३/१७ /२०८२	डि क्यालसियम	२५	रोयल फिड इ.प्रा.ली /विक्रम ब. सिंह/ ९८५८४२५१७१ /कैलाली	जातिया केमिकल्स प्राली /कलकत्ता

४.५ आ.व २०८१/८२ को गाईभैसीको दानाको आयातको विवरणः

तालिका १० गाई भैसीको दाना आयात सम्बन्धि विवरण

पशु दाना आयात विवरण					
क्र. स.	मिति	दानाको नाम	परिणाम (मे.ट.)	आयात कर्ताको नाम र सम्पर्क व्यक्तिको मो.नं र ठेगाना	निर्यातकर्ताको विवरण
१	०४/२८/ २०८१	गोदरेज सुपर प्लट	३०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त/ ९८४८४२५४९७ / कैलाली	गोदरेज एग्रो लिमिटेड /उत्तर प्रदेश
२	०७/०८/ २०८१	तारा स्टार	३०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त/ ९८४८४२५४९७ / कैलाली	खन्ना फिड लिमिटेड/ लुदियाना
३	०७/१३/ २०८१	तारा स्टार	३०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त/ ९८४८४२५४९७ / कैलाली	खन्ना फिड लिमिटेड /लुदियाना
४	०९/११/ २०८१	तारा स्टार	४०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त/ ९८४८४२५४९७ / कैलाली	खन्ना फिड लिमिटेड /लुदियाना
५	११/१८/ २०८१	उर्जा सौर्य क्याटल फीड	३०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त/ ९८४८४२५४९७ / कैलाली	श्रवास्वासथी एग्रो टिच /लखनउ
६	१२/२२/ २०८१	तारा स्टार	३५	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त/ ९८४८४२५४९७ / कैलाली	खन्ना फिड लिमिटेड /लुदियाना
७	०२/०२/ २०८२	तारा स्टार	३०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त/ ९८४८४२५४९७ / कैलाली	खन्ना फिड लिमिटेड /लुदियाना

४.६ आ.व २०८१/८२ को सोया लेसिथिनको आयातको विवरण

तालिका ११ सोया लेसिथिन आयात सम्बन्धि विवरण

सोयालेसिथिन आयात विवरण					
क्र.स.	मिति	व्यापारिक नाम	परिणाम (के.जी.)	आयात कर्ताको नाम र सम्पर्क व्यक्तिको मो.नं र ठेगाना	निर्यातकर्ताको विवरण
१	०५/१४/ २०८१	सोया लेसिथिन	९९१४	विवेक फीड प्रा.ली./ विवक भट्ट/ ९८०१७०१२४५ / कैलाली	साइसक्ति एग्रो प्रोड्स /इन्द्रोइ
२	०६/०६/ २०८१	सोया लेसिथिन	९८६४	नविन प्लेट दाना उद्योग प्रा.ली. /गोपाल कडेल /९८५८४२५७३० /कैलाली	साइसक्ति एग्रो प्रोड्स/ इन्द्रोइ
३	०६/१३/ २०८१	हे लेसिथिन	२५०००	रोयल फिड इ.प्रा.ली/ विक्रम ब. सिंह /९८५८४२५१७१ /कैलाली	हरगुन एग्रो इ./ तिलनगाना
४	११/२५/ २०८१	सोया लेसिथिन	३००००	रोयल फिड इ.प्रा.ली/ विक्रम ब. सिंह /९८५८४२५१७१ /कैलाली	संकर न्यट्रेसन प्रा.ली. / इन्द्रोइ
५	११/२५/ २०८१	सोया लेसिथिन	२८०००	रोयल फिड इ.प्रा.ली/ विक्रम ब. सिंह /९८५८४२५१७१ /कैलाली	साइसक्ति एग्रो प्रोड्स/ इन्द्रोइ
६	०३/०८/ २०८२	सोया लेसिथिन	१००००	विवेक फीड प्रा.ली./ विवक भट्ट/ ९८०१७०१२४५ / कैलाली	साइसक्ति एग्रो प्रोड्स /इन्द्रोइ

४.७ आ. व. २०८१/८२को माछाको दाना आयात विवरण

तालिका १२ माछाको दाना आयात सम्बन्धि विवरण

माछाको दाना आयात विविरण					
क्र.स.	मिति	दानाको नाम	परिणाम (मे.ट.)	आयात कर्ताको नाम / सम्पर्क व्यक्तिको मो.नं/ र ठेगाना	निर्यातकर्ताको विवरण
१	०४/०१/२०८१	ग्रोफिन	५०	भि.सि.सि. सप्लार्यस/ रेवति सिंह/ ९८५८४२१८८० /कैलाली	ग्रोवल फिड प्रा.ली./ आन्द्र प्रदेश
२	०४/०२/२०८१	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर /बिष्णु पन्त/ ९८४८४२५४९७ /कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
३	०४/१४/२०८१	ग्रोफिन	५०	भि.सि.सि. सप्लार्यस/ रेवति सिंह /९८५८४२१८८० / कैलाली	ग्रोवल फिड प्रा.ली. /आन्द्र प्रदेश
४	०४/१८/२०८१	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
५	०४/२१/२०८१	श्री गोल्ड	१८.६	नेपाल फिड /कन्सर्न पंकज पाण्डे /९८११८६३७६० विरगन्ज	श्रीमा राइस मिल प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
६	०४/२३/२०८१	ग्रोफिन	५०	भि.सि.सि /सप्लार्यस, रेवति सिंह/ ९८५८४२१८८० / कैलाली	ग्रोवल फिड प्रा.ली. /आन्द्र प्रदेश
७	०४/२३/२०८१	मत्यबन्दु	५१.३	कैलपाल स्टोर/ ललित महरा/ ९८५८४२४०८९ /कैलाली	अनमोल फिड प्रा.ली./ कलकत्ता
८	०५/०४/२०८१	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
९	०५/०४/२०८१	श्री गोल्ड	१८.५	नेपाल फिड कन्सर्न /पंकज पाण्डे /९८११८६३७६० /विरगन्ज	श्रीमा राइस मिल प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
१०	०५/०६/२०८१	समराइ	१५.९	नन्दन फिड प्रा.ली.	निप्पल सालिमार प्रा.ली./ वेस्ट बंगाल
११	०५/१२/२०८१	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त/ ९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
१२	०५/१९/२०८१	समराइ	१६	नन्दन फिड प्रा.ली.	निप्पल सालिमार प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
१३	०५/१९/२०८१	समराइ	१६	नन्दन फिड प्रा.ली.	निप्पल सालिमार प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
१४	०५/२०/२०८१	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर /बिष्णु पन्त/ ९८४८४२५४९७ /कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
१५	०५/२४/२०८१	ग्रोफिन	२५	भि.सि.सि. सप्लार्यस/ रेवति सिंह /९८५८४२१८८० / कैलाली	ग्रोवल फिड प्रा.ली. /आन्द्र प्रदेश
१६	०६/०२/२०८१	ग्रोफिन	५०	भि.सि.सि. सप्लार्य / रेवति सिंह / ९८५८४२१८८० / कैलाली	ग्रोवल फिड प्रा.ली. /आन्द्र प्रदेश

१७	०६/०६/२०८१	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
१८	०६/१६/२०८१	ग्रोफिन	५०	भि.सि.सि. सप्लार्यस/ रेवति सिंह/ ९८५८४२१८८० / कैलाली	ग्रोवल फिड प्रा.ली./ आन्द्र प्रदेश
१९	०६/१८/२०८१	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर बिष्णु पन्त ९८४८४२५४९७ र कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
२१	०६/२२/२०८१	समराइ	१५.९	नन्दन फिड प्रा.ली.	निप्पल सालिमार प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
२३	०६/२२/२०८१	श्री गोल्ड	१८.९	नेपाल फिड कन्सर्न/ पंकज पाण्डे/ ९८११८६३७६०/ विरगन्ज	श्रीमा राइस मिल प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
२४	०७/०४/२०८१	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर /बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
२५	०७/०५/२०८१	ग्रोफिन	५०	भि.सि.सि. सप्लार्यस/ रेवति सिंह/ ९८५८४२१८८० /कैलाली	ग्रोवल फिड प्रा.ली. /आन्द्र प्रदेश
२६	०७/०४/२०८१	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ /कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
२७	०७/२०/२०८१	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
२८	१०/१४/२०८१	ग्रोफिन	५०	भि.सि.सि. सप्लार्यस/ रेवति सिंह/ ९८५८४२१८८० /कैलाली	ग्रोवल फिड प्रा.ली. /आन्द्र प्रदेश
२९	११/१५/२०८१	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
३०	११/१६/२०८१	श्री गोल्ड	१८.५	नेपाल फिड कन्सर्न/ पंकज पाण्डे/ ९८११८६३७६०/ विरगन्ज	श्रीमा राइस मिल प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
३१	१२/०५/२०८१	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
३२	१२/१७/२०८१	समराइ	१५.९	दानापानी प्रा.ली./दिनेश कुमार डागि/९८५६८२३९७२/कैलाली	निप्पल सालिमार प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
३३	१२/१७/२०८१	समराइ	१५.९	दानापानी प्रा.ली./दिनेश कुमार डागि/९८५६८२३९७२/कैलाली	निप्पल सालिमार प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
३४	१२/२१/२०८१	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
३५	१२/२२/२०८१	समराइ	१५.९	दानापानी प्रा.ली./दिनेश कुमार डागि/९८५६८२३९७२/कैलाली	निप्पल सालिमार प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
३६	१२/२२/२०८१	समराइ	१५.९	दानापानी प्रा.ली./दिनेश कुमार डागि/९८५६८२३९७२/कैलाली	निप्पल सालिमार प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
३७	१२/२६/२०८१	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
३८	०१/०७/२	मत्यबन्दु	१५	कैलपाल स्टोर/ ललित महरा/	अनमोल फिड प्रा.ली./

	०८२			९८५८४२४०८९ /कैलाली	कलकत्ता
३९	०१/१७/२ ०८२	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
४०	०१/३०/२ ०८२	श्री गोल्ड	१९	नेपाल फिड कन्सर्न/ पंकज पाण्डे/ ९८११८६३७६०/ विरगन्ज	श्रीमा राइस मिल प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
४१	०१/३१/२ ०८२	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
४२	०२/०५/२ ०८२	ग्रोफिन	५४	भि.सि.सि. सप्लार्यस/ रेवति सिंह/ ९८५८४२१८८० /कैलाली	ग्रोवल फिड प्रा.ली. /आन्द्र प्रदेश
४३	०२/०५/२ ०८२	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
४४	०२/१३/२ ०८२	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
४५	०२/२१/२ ०८२	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
४६	०२/२३/२ ०८२	समराइ	१५.९	दानापानी प्रा.ली./दिनेश कुमार डागि/९८५६८२३९७२/कैलाली	निप्पल सालिमार प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
४७	०२/२५/२ ०८२	समराइ	१५.९	दानापानी प्रा.ली./दिनेश कुमार डागि/९८५६८२३९७२/कैलाली	निप्पल सालिमार प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
४८	०२/२५/२ ०८२	समराइ	१५.९	दानापानी प्रा.ली./दिनेश कुमार डागि/९८५६८२३९७२/कैलाली	निप्पल सालिमार प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
४९	०२/२६/२ ०८२	समराइ	१५.९	दानापानी प्रा.ली./दिनेश कुमार डागि/९८५६८२३९७२/कैलाली	निप्पल सालिमार प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
५०	०३/०२/२ ०८२	ग्रोफिन	५६	भि.सि.सि. सप्लार्यस/ रेवति सिंह/ ९८५८४२१८८० /कैलाली	ग्रोवल फिड प्रा.ली. /आन्द्र प्रदेश
५१	०३/०२/२ ०८२	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
५२	०३/०३/२ ०८२	श्री गोल्ड	१८.५	नेपाल फिड कन्सर्न/ पंकज पाण्डे/ ९८११८६३७६०/ विरगन्ज	श्रीमा राइस मिल प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
५३	०३/१०/२ ०८२	मत्यबन्दु	३०.१	कैलपाल स्टोर/ ललित महरा/ ९८५८४२४०८९ /कैलाली	अनमोल फिड प्रा.ली./ कलकत्ता
५४	०३/१०/२ ०८२	एक्वा स्टार	२१	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
५५	०३/१८/२ ०८२	एक्वा स्टार	२१	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश
५६	०३/२२/२ ०८२	श्री गोल्ड	१८.६	नेपाल फिड कन्सर्न/ पंकज पाण्डे/ ९८११८६३७६०/ विरगन्ज	श्रीमा राइस मिल प्रा.ली. /वेस्ट बंगाल
५७	०३/२३/२ ०८२	एक्वा स्टार	२१	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश

५८	०३/२६/२०८२	ग्रोफिन	५६	भि.सि.सि. सप्लार्यस/ रेवति सिंह/ ९८५८४२१८८० /कैलाली	ग्रोवल फिड प्रा.ली. /आन्द्र प्रदेश
५९	०३/२६/२०८२	एक्वा स्टार	२०	राज एग्रो सेन्टर/ बिष्णु पन्त /९८४८४२५४९७ / कैलाली	भारत एसोसियट्स /उत्तर प्रदेश

४.८ लिलाम विवरण

तालिका १३ लिलाम सम्बन्धि विवरण

आ.ब. २०८१/८२ को वार्षिक भन्सार प्रकृयाद्धारा लिलाम वस्तुहरुको विवरण															
क्र.स.	विवरण	इकाई	महिना (४=श्रावण .... ३= असार)												
			४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	वार्षिक
१	भैसि	गोटा	३	१	९	७	७	२	५	३	३	९	५	१	५५
२	राँगा	गोटा	०	६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	६
३	बोका	गोटा	०	०	१०	१	०	१	०	१	०	१	०	०	१४
४	बाख्रा	गोटा	२	०	४	०	०	०	०	०	२	५	८	५	२६
५	खसि	गोटा	२	२	३	३	०	०	१	०	०	०	२	०	१३
६	पाडा	गोटा	०	०	२	३	२	०	१	२	३	२	०	०	१५
७	पाडी	गोटा	०	०	२	१	१	०	१	२	०	३	०	०	१०
८	भेडाको उन	के.जि	१५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१५
९	दाना	के.जि	०	८०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	८०
१०	घोडा	गोटा	०	०	०	०	५	१९	५	८	०	०	०	०	३७
कंचनपुर र कैलाली भन्सार कार्यालय मार्फत आ.व. २०८१/८२ मा पशु, पशु जन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्री लिलाम बाट संकलित राजस्व रकम रु. २३,७४,५०२ मात्र ।															

४.९ अवैध समातिएका पशु तथा पशुजन्य पदार्थहरू नष्ट गरेको विवरण

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुर तथा अन्तर्गतका चार वटै चेकपोष्टद्वारा स्थानिय सुरक्षा निकायहरूसँगको समन्वयमा अनाधिकृत रूपमा नेपाल भित्र्याउन लागिएका पशु तथा पशुजन्य पदार्थहरू नष्ट गरिएको विवरण तालिका १४ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १४: अनाधिकृत पैठारी गर्न लागिएका पशु तथा पशुजन्य पदार्थहरू नष्ट गरिएको मासिक तथा बार्षिक विवरण (आ.ब. २०८१/८२)

क्र.सं.	विवरण	इकाई	महिना												बार्षिक जम्मा
			४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	
१.	चल्ला	संख्या	०	७००	५५४०	०	०	०	०	०		४०००	०	०	१०२४०
२.	ब्रोइलर कुखुरा	संख्या	५५	०	०	०	१४	०	०	६०	३०	०	०	३२२	४८१

३.	सेतो अण्डा	संख्या	२४०	१४१०	०	४८०	०	८१०	२७०	३६०	०	३००	०	१८०	४०५०
४.	कुखुराको मासु	कि.ग्रा.	४५	४०	१०	६३	३१२	५२६	२००	७०	०	७८	०	०	२१७
५.	खाने माछा	कि.ग्रा.	०	३०	०	१५२	०	३५	०	०	०	०	०	०	१३४४

४.१० राजस्व संकलन विवरणः

आ. व. २०८१/८२ मा दण्ड जरीवाना, बेरुजु दाखिला, सेवा शुल्क जस्ता गैरकर राजस्व जम्मा रु. एक लाख अट्चालिस हजार पचास रुपैया संकलन गरेको छ ।

तालिका १५ : आ. व. २०८१/८२ मा संकलित राजस्व विवरण

आ.व. २०८१/८२						
क्र.सं.	**कार्यालयको नाम**	**राजश्व (रु.)**				
		प्रथम त्रैमासिक	**दोस्रो त्रैमासिक**	**तेस्रो त्रैमासिक**	**चौथो त्रैमासिक**	**हाल सम्म**
१	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी, कंचनपुर	५३००	६१००	६२६५०.००	७४०००	१४८०५०

४.११ आ.ब. २०८१/८२ वार्षिक क्वारेन्टाइन जाँच सम्बन्धि विवरण विवरण

तालिका १६ : आ. व. २०८१/८२ मा वार्षिक क्वारेन्टाइन जाँच सम्बन्धी विवरण

आ.ब. २०८१/८२ को वार्षिक क्वारेन्टाइन जाँच सम्बन्धि विवरण															
क्र.स.	पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्ट	इकाई	**महिना**												
			४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१	२	३	**वार्षिक**
१	धनगढी	पटक	११	१२	६	९	३	३	१	६	८	३	१२	१२	**८६**
२	बेलौरी	पटक	०	०	०	०	०	०	०	०		०	०	०	**०**
३	गड्डाचौकी	पटक	०	४	४	४	४	४	४	५	६	१	०	०	**३६**
४	दार्चुला	पटक	०	०	०	०	०	०	०	०		०	०	०	**०**
	जम्मा		११	१२	६	१०	७	७	५	११	१४	४	१२	१२	१२२

४.१२ बेरुजु सम्बन्धी विवरणः

तालिका १७ : आ. व. २०८१/८२ सम्मको बेरुजु सम्बन्धी विवरण

आ.व. २०८१/८२					
क्र.सं.	कार्यालय को नाम	आ व को शुरुको वेरुजु	वेरुजु फर्छ्यौट	बाँकी वेरुजु	वेरुजु फर्छ्यौट %
१	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी, कंचनपुर	३०,०२,६०६	२९,६७,७३८.५४	३४८६७	९८.८५

५. पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको कार्यक्षेत्र भित्र आयात निर्यातको अवस्था

बिगत ११ बर्षको पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी मातहतका चेकपोस्टको बाटो भएर आयात निर्यात भएका पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरुको विवरण तल तालिकामा प्रस्तुत गरीएको छ ।

५.१ आयातको अवस्था

नेपाल-भारत बिच लामो खुल्ला सिमाना, नेपाली पशुजन्य उत्पादनको तुलनामा भारतीय उत्पादन अपेक्षाकृत सस्तो हुनु र नेपाली समाजमा जनचेतनाको कमीले गर्दा भारतबाट नेपालमा पशुपंक्षी, पशुपंक्षीजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीको अनाधिकृत प्रवेश हुने गरेका सुचनाहरु प्राप्त छन्। यस बाहेक नेपालमा पोष्ट हार्भेष्ट प्रविधिमा न्युन पहुँच तथा कलकारखानाको कमी र मुल्य श्रृङ्खलाको विकासको अभाव, र पशु पालनको लागि आवश्यक कच्चा पदार्थको उत्पादन मुलुकभित्र कम भएको कारण भारतमाथि निर्भर रहनु परेको अवस्था छ। त्यस कारण भारतसँग नेपालले जहिले पनि व्यापार घाटा व्यहोर्नु परेको यथार्थ हाम्रो सामु रहेको छ।

५.१.१ पशु पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरूको आयातको तुलनात्मक अवस्था

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुर तथा अन्तर्गतका चेक पोष्टहरूको बाटो भएर आ.ब. २०७०/७१ देखि २०८१/८२ सम्म एघार बर्षको अवधिमा विभिन्न जातका जिउंदो पशुहरूको आयातको तुलनात्मक विवरण तालिका १८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १८ः पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरुको आयातको तुलनात्मक विवरण (आ.ब. २०७०/७१ देखि आ.व. २०८१/८२ सम्मको)

क्र. स.	विवरण	इकाई	७०/७१	७१/७२	७२/७३	७३/७४	७४/७५	७५/७६	७६/७७	७७/७८	७८/७९	७९/८०	८०/८१	८१/८२
पशु बस्तु														
१	गाई/गोरु/बाच्छा/बाच्छी	संख्या	२३४	२६४	२३९	८५	१३९	७१	०	०	०	०	०	०
२	राँगा/भैसी/पाडा/पाडी	संख्या	४४	१५	३१	१८	४१	१३	०	०	०	०	०	०
३	भेडा/थुमा	संख्या	१२२	९१	०	५०	११	०	०	०	०	०	०	०
४	बाखा/बोका	संख्या	११६५	२१३३	७५८	१२१४	१५५९	८४९	०	०	०	०	०	०
५	घोडा	संख्या	१८१	३३९	६०१	२५६	३५७	३०८	१५८	०	०	०	०	०
६	खसी	संख्या	०	०	०	०	०	६६९	०	०	०	०	०	०
७	सुँगुर/बंगुर	संख्या	०	०	०	०	२२	०	०	०	०	०	०	०
८	खाने माछाको भुरा	संख्या	०	६२०२५०	११८५००	१२००००	१६५०००	५५००००	७५०००	०	०	०	०	०
९	उँट	संख्या	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०
१०	झुपू/झुमा	संख्या	०	३९३	१५४	०	५	८	०	०	०	०	०	०
पशुजन्य पदार्थ														
१	खाने माछा	के. जी.	६६१२९०	८१२५६०	५३३८३०	७६७०००	७७८९००	३८८०००	२०३२०	१४४८००	८२४००	४०००	८०००	११५६००
२	हड्डीको धूलो	मे ट							४५८.३२					
पशु उत्पादन सामग्री														
१	माछाको दाना	मे.ट.	०	०	०	०	०	१६६.१७	४३७	१०५१	१०४८	१०१३.८	९९९.६	१६०१
२	गाई भैसी वाखाको दाना	मे.ट.	०	०	०	०	०	७४.२७	३१०	४५२	२२५	३१५	१८०	२२५
३	फिड सप्लिमेन्ट	मे.ट.	०	९१.४६	२७६.८१	२८०.४	५६२.८३	३९४.७८	११०.८७	१६६.७५	४६	१५८	८३.७५	१५१.९५
४	Soya lecithin	मे.ट.	०	०	०	०	०	६०	२१९.१३	२४४.२३	२०७.९	८४	८५	११२.८
५	राइस ब्रान	मे. ट.	०	०	०	०	१४२	१७३	०	०	०	०	०	०
६	मकै	मे. ट.	४२९	१९५०	२१९५	६६३८	९४७०	५५०६	०	०	०	०	०	०
७	भटमासको पिना	मे. ट.	५०४	८६३	२३६०	९३७४	१०८७६	८८६२	०	०	०	०	०	०
८	चना	मे. ट.	३९४	३६८	१६९	२१७	१०१	२८९	०	०	०	०	०	०

बिगत ११ बर्षको आयातको विवरण हेर्दा आ.व. २०७५/७६ पछी जीवित पशु को आयात घट्दै गएको र आ.व. ७६/७७ पश्चात कुनै पनि जीवित पशु आयात भएको छैन यसको प्रमुख कारण पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन २०५५ को अन्तरास्ट्रिय स्वास्थ्यताको प्रमाणपत्र बिना प्रवेश रोक्ने कानुनको पूर्ण रुपमा परिपालन हो । पछिल्लो समय माछाको दानाको आयात धेरै नै बढेको देखिन्छ यसको प्रमुख कारणमा मत्स्य पालन व्यवसाय यस क्षेत्रमा फस्टाउनु हो त्यसो गरी माछाको आयात पनि घटेको देखिन्छ जुन नेपाली माछाले यहाको आवश्यकता पूर्ति गर्दै जानु हो ।

५.२ निर्यातको तुलनात्मक अवस्था

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुर तथा अन्तर्गतका चेक पोष्टहरूको बाटो भएर आ.ब. २०८१/८२ मा पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्रीको निर्यात भएको छैन। तालिका १९ मा आ.ब. २०७०/७१ देखि २०८१/८२ सम्म एघार बर्षको अवधिमा कार्यालय मातहतका विभिन्न चेक पोष्टहरू भएर भएको पशु तथा पशुजन्य पदार्थहरूको निर्यातको तुलनात्मक विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १९: पशु तथा पशुजन्य पदार्थहरूको निर्यातको तुलनात्मक विवरण

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय गड्डाचौकी मार्फत बिगत ११ बर्षको अबधिमा गरिएको निर्यातको विवरण														
क्र. स.	**विवरण**	**इकाई**	**आ. व. २०७०/७१**	**आ. व. २०७१/७२**	**आ. व. २०७२/७३**	**आ. व. २०७३/७४**	**आ. व. २०७४/७५**	**आ. व. २०७५/७६**	**आ. व. २०७६/७७**	**आ. व. २०७७/७८**	**आ. व. २०७८/७९**	**आ. व. २०७९/८०**	**आ. व. २०८०/८१**	**आ. व. २०८१/८२**
१	गाई/गोरु/बाच्छा/बाच्छी	संख्या	७१३	४६७	१९५	१७३	२१४	७३	१८	१०	३७	२८	०	०
२	राँगा/भैसी/पाडा/पाडी	संख्या	६८६	१३५०	२५०	१९८	१०९	५४	५०	०	०	०	०	०
३	बाखा/बोका	संख्या	२६६	६५३	६८५	३३३	४२६	३५१	६७	४५	६०	८५	०	०
४	घोडा /खच्चड	संख्या	४०९	१९७	३७२	२५८	३२५	७२	१५	२८	३५	२५	०	०
५	भेडा/थुमा	संख्या	३६७	३५	०	१२१	४६	६२	०	०	०	०	०	०
६	बंगुर/सुँगुर	संख्या	३	०	१३	६	२	२	०	०	०	०	०	०
७	झुपु/झुमा	संख्या	०	२२२	२९	२७५	२३५	०	०	०	०	०	०	०
८	छाला	व. फि.	५०६	१८५७	१७१६	९६०	११४७	४६५	०	०	०	०	०	०

आ.व. २०७९/८० पश्चात जीवित पशु तथा अन्य कुनै पनि पशु, पशुजन्य, पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्री निर्यात भएको तथ्यांक छैन । यसको प्रमुख कारणहरुमा भारतको पशु आयात निर्यातको रास्ट्रिय नीति र नेपालमै पशुहरुले बजार पाउनु जस्ता कारणहरु रहेको देखिन्छ।

६ पशु,पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामाग्रीहरुको नष्ट सम्बन्धि तुलनात्मक विवरण

तालिका २० : आ.व. २०७६/७७ देखि आ.व. २०८१/८२ सम्मको पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरुको नस्टको विवरण

क्र. सं.	पशु वस्तुको विवरण	इकाई	आर्थिक बर्ष					
			२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
१.	ब्रोइलर कुखुरा	संख्या	४०६४	४३६३	११९२	३८८४	३५१६	४८१
२.	ब्रोइलर कुखुरा चल्ला	संख्या	०	६८७८	०	५५०	५९५०	१०२४०
३.	सेतो अण्डा	संख्या	७१७६	१५१५	५५०८	९८९९	४३२६	४०५०
४.	खाने माछा	के.जी	२१३५	२८८७	९२५	१२९०	२१००	१३४४
५.	माछाको भुरा नष्ट	गोटा	०	१०००	०	०	१०००	०
६.	सिद्रा माछा	के.जी	०	०	०	०	१३३६	०
७.	अवैध भैसिंको छाला	पिस	०	०	०	०	३	०
८.	कुखुराको मासु	के.जी	२५३३	८३१	१२०९	१७७१	२९९	२१७

७ अवैध पशु तथा पशुजन्य पदार्थहरुको लिलाम सम्बन्धि तुलनात्मक विवरण

तालिका २१ आ.व. २०७८/७९ देखि २०८१/८२ सम्मको पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीको भन्सार कार्यालय मार्फत लिलामको विवरण

क्र. सं.	पशुवस्तुको विवरण	इकाई	आर्थिक बर्ष			
			२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	८१/८२
१.	भैसिं	गोटा	१३	१	२९	५५
२.	पाडा/पाडी	गोटा	५	२	१५	२५
३.	बोका/खसी	गोटा	११	१३	२	२७
४.	बाख्रा	गोटा		५	१३	२६
५.	घोडा/खच्चड	गोटा			११	३७
६.	बंगुर	गोटा		१		०
७.	राँगा	गोटा			६	६
८.	भेडाको उन	के.जी				१५
९	पशु दाना	के.जी				८०

८. पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको सुशासन सम्बन्धि विवरण

८.१ सुशासन तर्फ थालिएका प्रयासहरू

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरले सेवा प्रवाहको क्रममा सुशासन सम्बन्धि अवलम्बन गरेका प्रयासहरू निम्न अनुसार छन्:

- नागरिक बडापत्रको व्यवस्था भएको।
- उजुरी पेटीकाको व्यवस्था।
- सूचना पाटी राखिएको।

- सूचना अधिकारी तोकिएको।
- विभिन्न निकायहरूबाट बेला बखतमा भएका अनुगमनबाट प्राप्त सुझावहरू कार्यान्वयन भएको।
- कार्यालयको वेवसाइट निर्माण गरी संचालनमा ल्याइएको (aqogaddachauki .gov.np)
- सेवा प्रवाहमा छरितोपना तथा चुस्तता।
- क्वारेन्टाइन सम्बन्धि विद्यमान ऐन कानूनहरू कडाईका साथ कार्यान्वयन भएको।
- आयातको लागि Nepal National Single Window मार्फत एकद्वार प्रणाली मार्फत कार्य गर्ने गरेको

८.२ पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको नागिरक बडापत्र

नेपाल सरकारले सरकारी कार्यालयहरूबाट सेवा प्रवाह गर्दा पारदर्शीता अपनाएर सेवाग्राहीहरूलाई छिटो छरितो सेवा प्रदान गरी सुशासनको प्रत्याभूती दिलाउनको लागि अख्तियार गरेको रणनीति मध्येको एक नागरिक बडापत्र राख्नु पर्ने प्रावधान हो। पशु क्वारेन्टाइन कार्यालयहरू नियमनकारी कार्यमा मात्र संलग्न रहने गरेको हुंदा विकास तथा निर्माण कार्यसँग सम्बन्धित अड्डाहरू जस्तो यस कार्यालयमा क्षतिपूर्ती सहितको नागरिक बडापत्रको व्यवस्था गरेको देखिदैन। पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको नागरिक बडापत्र तालिका २२ मा प्रस्तुत गरिन्छ।

तालिका २२: पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको नागरिक बडापत्र

नागरिक वडापत्र

क्र. स.	सेवा सुविधा	सेवा प्रवाहको प्रक्रिया	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने		जिम्मेवार कर्मचारी	गुनासो सुन्ने अधिकारी	कैफियत
			शुल्क	समय			
१	क्वारेन्टाइन जाँच	विदेशबाट आयात हुने पशुपन्छी, पशु जन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरुको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने	निः शुल्क	१५ मिनेट देखि १ घण्टा	चेकपोस्ट प्रमुख	क्वारेन्टाइन अधिकृत	उल्लेखित सेवाहरु यस कार्यालय र अन्तर्गतका पशु क्वारेन्टाइन चेकपोस्ट धनगढी कैलाली, खलङ्गा दार्चुला, बेलौरी र गड्डाचौकी कंचनपुरबाट प्रदान गरिनेछ ।
२	क्वारेन्टाईन प्रमाणपत्र प्रदान	स्वास्थ्य परीक्षण पश्चातका पशुपन्छी, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरुलाई क्वारेन्टाईन प्रमाणपत्र प्रदान गर्ने	निः शुल्क तथा तोके अनुसारको दस्तुर	१५ मिनेट देखि १ घण्टा	क्वारेन्टाइन अधिकृत	पशु क्वारेन्टाईन कार्यालय, प्रमुख	
३	सिमा नाका तथा क्वारेन्टाईन कार्यको अनुगमन	खुला सिमाना, चेकपोस्ट, चोरी निकासी बारेमा अनुगमन निरीक्षण गर्ने	निः शुल्क	आवश्यकता अनुसार	व. प. चि., प. चि लगायत कार्यालय तथा चेकपोस्टका कर्मचारीहरु		
४	निः संक्रमण गर्ने	विदेशबाट आयात हुने पशुपन्छी, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरु राखिएका स्थान तथा सवारी साधनलाई निसंक्रमण गर्ने	निः शुल्क	१५ मिनेट देखि १ घण्टा	प्राविधिक कर्मचारी तथा कार्यालय सहयोगी		
५	नमुना संकलन तथा प्रेषण गर्ने	विदेशबाट आयात हुने पशुपन्छी, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरुमा रोग तथा दावी गरिएको गुणस्तर नभएको शंका लागेमा नमुना संकलन गरि प्रयोगशाला पठाउने	निः शुल्क तथा तोके अनुसारको दस्तुर	आवश्यकता अनुसार	चेकपोस्ट तथा कार्यालयमा कार्यरत पशु स्वास्थ्य प्राविधिकहरु		
६	ऐन कानुनको जानकारी	क्वारेन्टाइन संग सम्बन्धित ऐन कानुनहरुको जानकारी	निःशुल्क	आधा घण्टा सम्म	चेकपोस्ट तथा कार्यालयमा कार्यरत प्राविधिकहरु		
निकासी/पैठारीकर्ताले निकासी/पैठारी गर्नु पर्ने पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्री जाँचको लागि NNSW मा ४८ घण्टा अगाडी नै अनुरोध र सम्बन्धित क्वारेन्टाइन अधिकृत वा अधिकार प्राप्त कर्मचारीलाई जानकारी दिनुपर्छ ।							

सूचना अधिकारीः डा. शृजना बम्रेल, ९८५८०७७१३२

८.३ अनुगमन तथा निरीक्षण सम्बन्धि विवरण

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको आ.ब. २०८१/८२ को अवधिमा विभिन्न निकायहरूबाट भएको अनुगमन तथा निरीक्षण र प्राप्त सुझावहरू तालिका २३ मा प्रस्तुत गरिएका छन् ।

तालिका २३: अनुगमन तथा निरीक्षण र सुझावहरू

क्र.सं.	अनुगमनकर्ताको विवरण			अनुगमन गरेको मिति	मुख्य सुझावहरू
	नाम थर	पद	कार्यरत निकाय		
१.	श्री लौटन चौधरी	प.चि.	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	२०८१/०४/३१	१.कार्यालयमा रहेको ल्याब संचालनका लागी पशु सेवा विभागमा आवश्यक सामाग्री र जनशक्तीको विस्तृत विवरण आगामी वर्षको कार्यक्रममा समाबेश गर्नु पर्ने देखियो । २.गुणस्तरिय तथा प्रभाबकारी सेवा आगामी दिनमा पनि निरन्तर्ता सहित हार्दिक मंगलमय शुभकामना ।
२.	डा. उमेश दाहाल	महानिर्देशक	पशु सेवा विभाग	२०८१कार्तिक	कार्यालयमा रहेको प्रयोगशाला उपलब्ध समाग्रीहरुको प्रयोग गरि सामान्य संचालनका लागी तयार भए पनि केहि सामाग्री र जनशक्ती व्यावस्थापनका लागी पशु सेवा विभागमा पत्रचार गर्ने र बजेटको लागी आगामी बर्षको कार्क्रममा समाबेश गरि आगामी बर्षमा संचालनमा ल्याउने।
	डा. सुजन राना	व.प.चि.	पशु सेवा विभाग		
	डा. सुरेन्द्र कार्की	Team Leader	FAO-ECTAD		
	श्री हेम राज बोहरा	प.चि.	पशु सेवा विभाग		
३.	डा.लेख राज दाहाल	उप-महानिर्देशक	पशु सेवा विभाग	२०८१/०९/१५	१.कार्यालयमा ईलेक्ट्रोनिक हाजिर आगामी वर्ष देखि संचालनमा ल्याउनु पर्ने देखियो । २.कार्यालयले नियमित रुपमा पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्टको निरक्षण गर्नु पर्ने र निरक्षणका क्रममा देखिएका मुख्य बिषयहरु पशु सेवा विभागमा पठाउनु पर्ने। ३.कार्यालय डुवानको सन्दर्बमा पानीको निकासकालागी लागत अनुमान गरी पशु सेवा विभागमा लेखि पठाउने ।
	डा. सिता रिजाल	व.प.चि.	के.प.रो.अ.प्र.त्रिपुरेश्वर		
५.	डा.सृजना मानन्धर	व.प.चि.	पशु क्वा. महाशाखा, पशु सेवा विभाग	२०८२/०२/०९	१ पशु क्वा.महाशाखा, पशु सेवा विभागको आयोजनमा संचालन गरिएको कार्यक्रम सम्पन गर्नमा समन्वय र सहकार्यकालागी धन्यबाद सहित यस कार्यलयबाट प्रदान गर्दै आएको गुणस्तरिय तथा प्रभाबकारी सेवालाई आगामी दिनमा पनि निरन्तर्ता सहित हार्दिक मंगलमय शुभकामना ।
	डा. नवरत्न प्रधान	प. वि. अ.			
	डा.चिरन्जीवी पन्त	प.चि.			
	कमल पराजुली	प.स्वा.प्रा.			

९. पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरमा हालसम्म सेवा प्रदान गरेका कार्यालय प्रमुखहरूको नामावली सूची

कञ्चनपुर जिल्लामा पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्ट स्थापना भएदेखि प्रमुख भई हालसम्म सेवा प्रदान गर्नु भएका पदाधिकारीहरूको नामावली सूची तालिका २४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका २४: पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरको स्थापना समय देखि हाल सम्मका कार्यालय प्रमुखहरूको नामावली र कार्यरत समयावधि

क्र.सं.	कार्यालय प्रमुखको नाम थर	पद	सेवा अवधि		कैफियत
			देखि	सम्म	
१.	श्री किशोर थापा	ना.प्रा.स.	२०४१ जेठ	२०४४	चे.पो. मा दरबन्दी सृजना भएको तर जि.प.से.का. मार्फत खाता सञ्चालन
२.	श्री उद्धव ब. ठगुन्ना	ना.प्रा.स.	२०४४		
३.	श्री हेमराज जोशी	प्रा.स.	२०५० फागुन	२०५२ असोज	क्वा. को खाता सञ्चालन
४.	श्री पदमराज कलौनी	प्रा.स.	२०५२ कार्तिक	२०५४	
५.	श्री डा. तुलसीराम थापा	स.प.चि.	२०५५	२०५५	तीन महिना
६.	श्री रामदत्त जोशी	प्रा.स.	२०५५	२०५६	
७.	श्री पदमराज कलौनी	प्रा.स.	२०५७	२०५८	
८.	श्री डा. पदमराज कलौनी	प्रा.स.	२०५९	२०६० चैत्र	विद्यावारिधी
९.	श्री डा. डिकरदेव भट्ट	स.प.चि.	२०६१/१/१	२०६१/६/१७	
१०.	श्री डा. रामशरण शाह	व.प.चि.	२०६१/६/१८	२०६३/९/६	
११.	श्री रामदत्त जोशी	प्रा.स.	२०६१/९/७	२०६३/१०/३०	
१२.	श्री डा. महन्थ यादव	व.प.चि.	२०६३/११/१	२०६४/५/१४	
१३.	श्री रामदत्त जोशी	प्रा.स.	२०६४/५/१५	२०६४/७/३०	
१४.	श्री डा. पदमराज जोशी	प.चि.	२०६४/८/१	२०६५/१०/२९	
१५.	डा. बोधनाथ अधिकारी	प.चि.	२०६५/११/१	२०६५/१२/३०	
१६.	श्री डा. पदमराज कलौनी	प.चि.	२०६६/१/१	२०६६/२/३०	
१७.	श्री डा. विष्णु प्र. धित्ताल	प.चि.	२०६६/३/१	२०६६/६/३०	
१८.	श्री डा. पदमराज कलौनी	प.चि.	२०६६/७/१	२०६६/११/२०	
१९.	श्री डा. बसन्त ब. सिंह	प.चि.	२०६६/११/२८	२०७०/८/२६	
२०.	श्री काशीराज जोशी	प.चि.	२०७०/८/२७	२०७१/११/१०	
२१.	श्री मोहनदेव पाण्डेय	प.चि.	२०७१/११/११	२०७२/१०/१३	
२२.	श्री लोकराज जोशी	व.प.चि.	२०७२/१०/१४	२०७३/३/२८	
२३.	श्री मोहनदेव पाण्डेय	प.चि.	२०७३/३/२९	२०७५/६/२४	
२४.	श्री डा. विनय कुमार कर्ण	व.प.चि.	२०७५/६/२५	२०७८/०७/१२	
२५.	डा. नरेश प्रसाद जोशी	प. चि.	२०७८/०७/१३	२०७८/१०/२३	
२६.	डा. शलिना मानन्धर	व.प.चि.	२०७८/१०/२४	२०७९/०८/८	८/८ देखि ९/१७ सम्म श्री गोपाल सिंह धामी
२७.	डा. टिकाराम खनाल	प.चि.	२०७९/०९/१८	२०७९/१२/१९	

२८.	डा. उत्तम आचार्य	व.प.चि.	२०७९/१२/२०	२०८०/०८/२९	
२९.	डा. टिकाराम खनाल	प.चि.	२०८०/०८/३०	२०८१/०७/१४	
३०.	डा. अरुण खनाल	प.चि.	२०८१/०७/१५	हालसम्म	

१०. पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, गड्डाचौकी, कंचनपुर मातहत कार्यरत कर्मचारी विवरणः

तालिका २५ कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारी विवरण

क्र. सं.	कर्मचारीको नाम	क.स.नं.	सम्पर्क नम्बर	हालको पद	श्रेणी/तह	कार्यरत स्थान	कैफियत
१	डा. उत्तम आचार्य	२००५७५	९८५७०२८९१५	व.प.चि.	रा. प. दित्तिय	कार्यालय गड्डाचौकी	काजमा बुटवल REED
२	डा. अरुण खनाल	२४५७५२	९८६५०७०४२२	प. चि.	रा. प. तृतीय	कार्यालय गड्डाचौकी	नि कार्यालय प्रमुख
३	डा. सृजना बम्रेल	२४५७०१	९८६७०३२३६७	प.चि.	रा. प. तृतीय	चेकपोस्ट गड्डाचौकी	
४	श्री बिनिराम बुढाथोकी	२२००७५	९८४६९८४६७९	प.चि.	रा. प. तृतीय		काजमा NAMP
५	श्री महेश राज जोशी	१९९६२१	९८४८८३४९०९	लेखापाल	रा. प. अ. प्रथम	कार्यालय गड्डाचौकी	
६	श्री गोपाल सिंह धामी	१७३९१९	९८४५०३०५८३	प.स्वा.प्रा.	रा. प. अ. प्रथम	चेकपोस्ट, दार्चुला	
७	श्री मिन बहादुर बम	१५३९८१	९८६५९६३७७५	प.स्वा.प्रा.	रा. प. अ. प्रथम	चेकपोस्ट, दार्चुला	
८	श्री धन कृष्ण अधिकारी	२०२१८५	९८४९७४५९११	प.स्वा.प्रा.	रा. प. अ. प्रथम	चेकपोस्ट, गड्डाचौकी	
९	श्री सविता कुमारी बम	२१५६४१	९८६५६०५९५६	प.स्वा.प्रा.	रा. प. अ. प्रथम	चेकपोस्ट, धनगढी	
१०	श्री महादेव भट्ट	२१६१३२	९८४८७५९२८९	प.स्वा.प्रा.	रा. प. अ. प्रथम	चेकपोस्ट, बेलौरी	
११	श्री प्रविन खाती	२४३९९६	९८६८४२०८६५	प.स्वा.प्रा.	रा. प. अ. प्रथम	चेकपोस्ट, गड्डाचौकी	
१२	श्री पुस्पा धामी	२४४८४६	९८६५७४४०४५	प.स्वा.प्रा.	रा. प. अ. प्रथम	चेकपोस्ट, धनगढी	
१३	श्री जनक राज भट्ट	२४९६००	९८६८८५३५८६	प.स्वा.प्रा.	रा. प. अ. प्रथम	चेकपोस्ट, बेलौरी	
१४	श्री जयबीर धामी	२०७०७६	९८६०००५४८३	खरिदार	रा. प. अ. दित्तिय	कार्यालय गड्डाचौकी	
१५	श्री प्रेम सिह धामी	१४६६७४	९८६८९१८६९१	का.स	श्रेणी बिहिन	चेकपोस्ट, गड्डाचौकी	
१६	श्री पुष्पराज पनेरु	करार	९८४८८१५२३९	ह. स. चा.	श्रेणी बिहिन	कार्यालय गड्डाचौकी	
१७	श्री लाल बहादुर नेगी	करार	९८०६४६७५५६	का. स.	श्रेणी बिहिन	चेकपोस्ट, बेलौरी	
१८	श्री राजेन्द्र प्रसाद भट्ट	करार	९७६५४४०३००	का. स.	श्रेणी बिहिन	कार्यालय गड्डाचौकी	
१९	श्री झलक बोहोरा	करार	९८६५५६०६८३	का. स.	श्रेणी बिहिन	चेकपोस्ट, धनगढी	

११. समस्याहरू

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुरले प्रभावकारी ढंगले सेवा प्रदान गर्ने क्रममा निम्नलिखित समस्याहरूको सामना गर्दै आएको छः

- कार्यालयसँग भौतिक पुर्वाधार भए पनि प्रयाप्त जनशक्तीको अभाव र प्रयोगशालामा आवश्यक मेसिनरी उपकरणको अभावले गर्दा प्रयोगशालालाई व्यवस्थित रुपमा सँचालन गर्न नसकिएको।
- पशु क्वारेन्टाइन चेकपोस्ट धनगढी, कैलाली र चेकपोस्ट दार्चुला भाडामा संचालन गर्नु परेको

- कार्यालय तथा अन्तर्गतका चेकपोष्टहरूसँग आवत जावत, गस्ती प्रयोजन वा कार्यालयसँग सम्बन्धित विभिन्न कार्यहरू समयमैं सम्पन्न गर्नको लागि सवारी साधनको कमि तथा हाल उपलब्ध मोटरसाइकलहरु पनि जिर्ण र काम चलाउ अवस्थामा छन्।
- क्वारेन्टाइन चेक पोष्टहरूसँग आयातित पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरूलाई क्वारेन्टाइन गरी चेक जाँच गर्नको लागि क्वारेन्टाइन होल्डिङ्ग यार्ड उपलब्ध छैन जसले गर्दा क्वारेन्टाइन जाँच पत्रृया प्रायः भौतिक तथा दस्तावेजीय जाँचमा आधारित छन्।
- पशु क्वारेन्टाइन कार्यमा सहयोगी निकायहरू जस्तै सीमा भन्सार कार्यालय, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बिच समन्वयको खाँचो छ। यसले गर्दा **"अग्र पंक्तिमा क्वारेन्टाइन"** को विश्वव्यापी मान्यता र अभ्यास सार्थक हुन सकेको छैन।
- पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय र मातहतका चेक पोष्टहरूमा पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ को दफा ५ अनुसारको नेपाल पशु चिकित्सक परिषदमा दर्तावाल पशु चिकित्सकको मात्र पदस्थापना हुन सकेको छैन् भएका पनि अन्यत्र काजमा पठाउने प्रब्धानले हुनुपर्ने जति प्रगति हुन सकेको छैन।
- कार्यालय तथा अन्तर्गतका चेक पोष्टमा कार्यरत बहालवाला कर्मचारीमा क्वारेन्टाइन जाँच तथा अन्य कृयाकलाप तर्फ आवश्यक ज्ञान, क्षमता तथा सीपको अभाव देखिन्छ।
- अतिरिक्त सेवा सुविधा नभएका कारण पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय वा चेक पोष्टमा कार्यरत कर्मचारीले त्यस्तो कुनै सुविधा पाउने व्यवस्था नभएकोले कार्यालय समय बाहेक अन्य समयमा सेवा प्रवाह व्यवहारिक रुपमा थोरै भए पनि कानुनी रुपमा हुन नसकेको। जसले गर्दा सेवाग्राहीलाई मर्का परेको देखिन्छ।

१२. भावी दिशा

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय, कञ्चनपुर र अन्तर्गतका चेकपोष्टहरूबाट प्रवाह गरिने सेवाको प्रभावकारिता र जनमानसमा यस सेवाको आवश्यकता तथा विश्वसनीयता बढाउनको लागि भविष्यमा निम्नलिखित रणनीति अख्तियार गर्नु पर्ने देखिन्छः

- मुलुक संघीयताको अभ्यास गर्दै जादा पशु सेवा विभागले बर्षौदेखि सञ्चालन गर्दै आएको परम्परागत कार्यक्रमहरूमा परिमार्जन गर्न जरूरी छ। नेपालको संविधान, २०७२ को अनुसूची ५ देखि ९ सम्म भएको कार्य विभाजन अनुसार पशु सेवा तर्फ परिमाणात्मक कार्यक्रमहरू स्थानिय तह र प्रदेश सरकारले सञ्चालन गर्ने भएकोले संघीय सरकार अन्तर्गतको पशु सेवा विभागले पशु सेवा तर्फ गुणात्मक विकासमा ध्यान दिनु पर्ने देखिन्छ। जोखिममा आधारित क्वारेन्टाइन जाँच, जोखिम विश्लेषण, प्रयोगशाला सेवा सुदृढीकरण, र रोग रोकथाम, नियन्त्रण र उन्मुलनको लागि रोग अनुसन्धान प्रणाली स्थापनाको लागि परियोजनागत कार्यक्रम ल्याउन सान्दर्भिक देखिन्छ जस अन्तर्गत भौतिक पूर्वाधार विकास, दक्ष क्वारेन्टाइन जाँचकीको डफ्फा तयारी, पशु, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीको ट्रेकिङ्ग तथा ट्रेसेबिलिटी केन्द्रमा रहने गरी क्वारेन्टाइन सूचना प्रणाली विकास जस्ता प्रधान मुद्दाहरूलाई उच्च प्राथमिकतामा राख्नु पर्छ। त्यसै गरी, पशु सेवा तर्फ आवश्यक नीति तथा कानून निर्माण, मापदण्ड तयारी तथा कार्यान्वयन, पशुजन्य उद्योग स्थापना, मुल्य श्रृङ्खला विकासमा आधारित कार्यक्रमहरू सञ्चालन, र पशुजन्य उत्पादन निर्यात प्रवर्द्धन विशेष आर्थिक क्षेत्र विकास तर्फ आयोजनागत प्याकेजमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु उपयुक्त हुन्छ।
- क्वारेन्टाइन चेकपोष्ट भएको क्षेत्रमा भण्डारण, बेग्ला बेग्लै खेपका आयातित पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्रीलाई अलग अलग राख्ने ताथ जाँच्ने व्यवस्था, लोड अनलोड गर्ने सुविधा, जैविक सुरक्षाको

लागि उपयुक्त व्यवस्था, पशु कल्याण सम्बन्धि व्यवस्था, शौचालय, हात धुने ठाउँ, चेञ्ज रूम जस्ता सुविधा भएको क्वारेन्टाइन होल्डिङ्ग यार्ड निर्माण गर्नु नितान्त जरूरी छ।

- आम जनमानसमा क्वारेन्टाइन सम्बन्धि नागरिक शिक्षाको प्रसारलाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गर्नु पर्ने हुन्छ।
- पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ को विद्यमान पशु क्वारेन्टाइन सम्बन्धि व्यवस्थामा यात बृहत परिमार्जन यात पशु क्वारेन्टाइन सम्बन्धि नयां ऐन तर्जुमा गर्नु पर्ने देखिन्छ। परिमार्जित वा नयां निर्माण गर्दा क्वारेन्टाइन कानूनमा जोखिम विश्लेषण (Risk Analysis), पैठारी पूर्व गरिने क्वारेन्टाइन जाँच (Pre-border Inspection), क्वारेन्टाइन जाँच (Border Inspection) र देश भित्र गरिने जाँच (Post-border/In-country Inspection) को व्यवस्था, पशु क्वारेन्टाइनको कार्य भुक्तानीको आधारमा मात्र भन्सारले आगामी कारवाही थाल्न सक्ने व्यवस्था (Quarantine First), ऐनका विभिन्न शब्दावली परिभाषित गर्दा विश्व पशु स्वास्थ्य संगठनले जारी गरेको टेरेसट्रियल एनिमल हेल्थ कोडको आधारमा गर्ने, भेटेरिनरी निरीक्षकको रूपमा क्वारेन्टाइन अधिकृतलाई अनिवार्य तोक्ने व्यवस्था, आयात पछि मुलुकमा भित्रिएका पशु, पशुजन्य पदार्थ वा पशु उत्पादन सामग्रीलाई गन्तव्यमा पुगिञ्जेल तथा बिक्री वितरण गरिञ्जेल अवस्था अनुसार सीमा क्वारेन्टाइन वा आन्तरिक क्वारेन्टाइनले In-Country Inspection गर्नु पर्ने अनिवार्यता जस्ता पक्षहरू समेटिनु पर्ने हुन्छ।
- पशु क्वारेन्टाइन प्रणाली भित्र पशु चिकित्सक पदमा ऐनको दफा (५) ले गरेको व्यवस्थाको अक्षरअनुसार पालना गर्नु पर्ने हुन्छ।

१३. कार्यालय र मातहतका चेकपोस्टको सम्पर्क

तालिका २६ कार्यालय तथा मातहतका चेकपोष्टहरुको सम्पर्क विवरण

सि. नं.	कार्यालय/ चेकपोष्टको नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल	कैफियत
१	कार्यालयको टेलिफोन नम्बर	०९९-४०२१३३	aqogaddachauki@gmail.com	
२	पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्ट गड्डाचौकी	०९९-४०२०७३	gaddachauki.checkpost@gmail.com	
३	पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्ट बेलौरी	०९९५८०२३९	belauricheckpost4@gmail.com	
४	कार्यालय प्रमुख	९८५८७७७१३३	animalqurentinekanchanpur@gmail.com	
५	सूचना अधिकारी	९८५८७७७१३२		
६	लेखापाल	९८५८७८७१३८		
७	चेकपोष्ट प्रमुख बेलौरी	९८५८७८७१३५		
८	चेकपोष्ट प्रमुख धनगढी	९८५८७८७१३६	Aqcpdhangadhi552@gmail.com	
९	चेकपोष्ट प्रमुख दार्चुला	९८५८७८७१३७	meenbdrbam12345@gmail.com	
१०	चेकपोष्ट प्रमुख गड्डाचौकी	९८५८७८७१३४		

कार्यालयको वेव साइट : aqogaddachauk.gov.np

१४. आ.व. २०८१/८२ मा सम्पादित क्रियाकलापहरुको तस्वीरहरु:

विभिन्न स्थानहरुका सिमा सुरक्षा निकाय तथा सरोकारवालाहरु सँग समन्वय बैठक

पशु हाटबजारमा निःसंक्रमण सामग्री वितरण

नेपाल-भारत समन्वय बैठकमा सहभागी

गाईभैसी, माछाको दाना, फिड सप्लिमेन्टहरुको क्वारेन्टाइन जाँच र नमुना संकलन गर्दै

बर्ड फ्लुको रेपिर्ड टेस्टको लागि नमुना संकलन

सचेतनामुलक होर्डिङ बोर्ड

रेबिज रोग तथा अन्य जुनोटिक रोग सम्बन्धि स्कुल शिक्षा कार्यक्रम

पशु क्वारेन्टाइनको बारेमा सहकारी संस्थामा सचेतना

दार्चुला जिल्लाको सुरक्षा निकाय तथा सरोकारवालाहरु संग समन्वय बैठक

पुरानो कार्यालय भवनमा रंगरोगन गरी चेकपोस्ट संचालन

सशस्त्र सिमा प्रहरी बललाई पशु क्वारेन्टाइनको महत्व तथा कानुनी र प्राविधिक पक्षका बारेमा जानकारी गराउदै

पशु क्वारेन्टाइन चेकपोस्ट बेलौरीमा सौर्य उर्जा जडान, कम्पाउन्ड वाल र गेट निर्माण

चिसो पारेको पंगास जातको माछाको क्वारेन्टाइन जाँच

पशु स्वास्थ्य जाँच

अबैध रुपमा नेपाल भित्रिएका माछा, कुखुरा र चल्ला नस्ट गर्दै

पशु हाटबजारवाट नमुना संकलन

पशु क्वारेन्टाइन संग सम्बन्धित कानुनी दस्तावेजहरु :

- पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन २०५५ र नियमावली २०५६
- पशु क्वारेन्टाइन (पहिलो संसोधन) कार्यविधि, २०७१
- पशु जन्य उधोग स्थापना, निकासी पैठारी सिफारिस र बिक्रीवितरण अनुमति सम्बन्धी निर्देशिका, २०८०
- पशु ढुवानी मापदण्ड, २०६४
- माछा भुरा बारे मापदण्ड, २०६१
- जैविक पदार्थ सम्बन्धी भेटेरिनरी मापदण्ड, २०६३
- मासु तथा मासुका परिकारहरुको आयात निर्यात मापदण्ड, २०६४
- अण्डा ढुवानी तथा भण्डारण मापदण्ड, २०७१
- Standard For Import Risk Analysis of Live Animal, Animal Product And Veterinary Biologicals, 2069 B.S.

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

पशुपन्छीको दानाको गुणस्तर कायमका लागि नेपाल सरकारले कुखुराको दानाको गुणस्तर मिति २०८०/०२/१५ को राजपत्र र दुध दिने गाई भैसीको दानाको लागि मिति २०४७/०३/१८ गतेको राजपत्रमा दानामा हुनुपर्ने चारित्रिक गुण निर्धिस्ट गरेको छ । पशुपन्छी तथा माछाको दानामा एन्टिबायोटिक (Antibiotics) र ढुसी (Aflatoxin) हुनु हुदैन । साथै दानामा क्रुड प्रोटिन कम्तिमा २०% हुनुपर्ने प्रावधान भएको हुँदा नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्ड अपुग भएका पशुपन्छी तथा माछाका दाना उत्पादन, बिक्रि वितरण नगर्न नगराउन सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुलाई अनुरोध छ ।

पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय

गड्डाचौकी, कञ्चनपुरको

हार्दिक अनुरोधक:

◎ बाह्य मुलुकमा पशुपन्छी, माछा, पशुजन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्री आयात/निर्यात गर्दा सम्बन्धित मुलुकवाट पशु स्वस्थताको प्रमाणपत्र/ सेनेटरी प्रमाणपत्र सहित आवश्यक अन्य कागजात सहित पशु क्वारेन्टाइन चेकपोस्टको बाटो भएर मात्र सम्बन्धित चेकपोस्टवाट क्वारेन्टाइन प्रमाणपत्र लिएर मात्र आयात/निर्यात गर्ने गरौ।

◎ देश भित्र उत्पादित पशुपन्छी, पशुपन्छी जन्य पदार्थ तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरुको एक जिल्लाबाट अर्को जिल्लामा ओसारपसार गर्दा अनिवार्य रुपमा दर्तावाला पशु चिकित्सकहरुबाट पशु चेकजाँच गरी अनिवार्य रुपमा पशु स्वास्थ्यताको प्रमाणपत्र लिने गरौ।

◎ पशुपन्छी सँग सम्बन्धित कार्य वा पशुपन्छी ढुवानी गर्दा, पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन २०५५, पशु ढुवानी मापदण्ड २०६४ र पशु कल्याण निर्देशिका २०७३ अनुरुप कार्य गर्ने गरौं।

◎ पशुपन्छी ओसारपसार गर्दा तपशिल बमोजिमका कुराहरु पालना गर्ने गरौ।

१. पशु दुवानीकर्ताले अनिवार्य रुपमा परिषदमा दर्तावाला पशु चिकित्सकद्वारा मात्र जारी गरीएको पशु स्वास्थ्य प्रमाण संगै लिने गरौ।

२. पशु ओसारपसार गर्दा पशुलाई यातना नहुने गरी, अस्वाभाविक रुपमा नाक, पुच्छर र खुट्टामा डोरी बाँधी ढुवानी नगरौ।

३. खुट्टामा डोरी बाँधी मोटरसाइकल तथा साइकलहरुमा झुन्डाएर ओसारपसार नगरौ।

४. क्षमता भन्दा बढी र साना ठुला पशु एकै ठाउँमा राखी, बसको डिक्की, छतमा तथा यात्रुवाहक सवारी साधनमा राखेर ढुवानी नगरौ / नगराउ।

५. रोगि र घाइते पशुको ओसारपसार नगरौ।

६. पशु प्रति निर्दयी व्यवहार गरेमा मुलुकी ऐन अपराध संहिता २०७४ को दफा २९० को उपदफा २ बमोजिम तिन महिना सम्म कैद वा ५,००० (पाँच हजार सम्म) जरिवाना वा दुवै सजाय हुन सक्ने छ।

◎ माथि उल्लेखित कुराहरु उल्लङ्घन हुने गरी क्रियाकलाप गरेको पाइएमा नजिकको प्रहरी कार्यालय वा पशु क्वारेन्टाइन कार्यालयहरुमा जानकारी गरौ।

सम्पर्क नम्बर ९८४९७४५९११